

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Yritys on innovaatio

Yhteisöpedagogi matkalla yrittäjyyteen

Tipsu Bazouleva ja Pauliina Virtanen

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma (210 op)

04 / 2015

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Tipsu Bazouleva ja Pauliina Virtanen		Sivumäärä 41+5
Työn nimi Yritys on innovaatio – yhteisöpedagogi matkalla yrittäjyyteen		
Ohjaava(t) opettaja(t) Tarja Nyman		
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Humanistinen ammattikorkeakoulu		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyössä tutkitaan yhteisöpedagogin mahdollisuuksia toimia yrittäjänä, sekä tarkastellaan yhteisöpedagogin työllisyysennäkymiä nyt ja tulevaisuudessa. Työn tavoitteena oli selvittää, toimiiko yrittäjyys aitona mahdollisuutena työllistyä epävakaa taloustilanteen ohjatessa työllisyyden kehitystä. Millaiset ovat yhteisöpedagogien yrittäjyysmarkkinat? Mitä innovatiivisia ideoita yhteisöpedagogi voi yrittäjänä toteuttaa? Miten Humanistisen ammattikorkeakoulun yrittäjyyden opintopolku on tukenut opiskelijoita heidän ryhtyessään yrittäjiksi? Miten koulu kehittää yrittäjyyden opintopolkua tulevaisuudessa? Opinnäytetyön tilaajana toimi Humanistinen ammattikorkeakoulu.</p> <p>Tutkimus oli kvalitatiivinen ja se toteutettiin sähköpostihaastatteluilla. Tutkimukseen osallistui neljä Humanistisessa ammattikorkeakoulussa opiskellutta yrittäjää, sekä neljä Humanistisen ammattikorkeakoulun lehtoria, jotka vastaavat yrittäjyyskasvatuksen kehittamisestä omissa toimipisteissään. Lisäksi haastattelimme yritysmaailman edustajaa, joka ei ole ammatiltaan yhteisöpedagogi, mutta toimii samalla työkentällä. Hän tekee Humanistisen ammattikorkeakoulun kanssa yhteistyötä kouluttamalla yhteisöpedagogiopiskelijoita.</p> <p>Opinnäytetyön tietoperusta koostuu yhteiskunnan taloudellisen tilanteen, ostopalveluiden tulevaisuuden, sekä kysynnän ennustettavuuden tutkimisesta. Lisäksi työssä tuodaan esille Humanistisen ammattikorkeakoulun yrittäjyyden opintopolun kehittyminen vanhan ja uuden opetussuunnitelman välillä.</p> <p>Yrittäjyys yhteisöpedagogien keskuudessa on vielä kovin harvinaista. Tämä opinnäytetyö antaa uusia näkemyksiä aiheeseen ja toimii sen myötä edelläkävijänä yhteisöpedagogien yrittäjyyspolun kehittymisessä.</p>		
Asiasanat yrittäjyys, yrittäjyyskasvatus, ostopalvelut, työllisyys, yhteisöpedagogit, kompetenssi, innovaatiot		

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Tipsu Bazouleva and Pauliina Virtanen	Number of Pages 41+5
Title Enterprise is an innovation – Community Educator on the way to entrepreneurship	
Supervisor(s) Tarja Nyman	
Subscriber and/or Mentor Humak University of Applied Sciences	
<p>Abstract</p> <p>This thesis examines opportunities for the community educator to work as an entrepreneur, as well as looking community educator's employment prospects now and in the future. The goal was to determine is the entrepreneurship a genuine opportunity for employment at the same time when an unstable economic situation is directing employment development. What are the community educator's enterprise market? What innovative ideas for Community Educator entrepreneur to execute? How entrepreneurship education has supported the Community Educators students in taking their entrepreneurs? How to develop entrepreneurship in school learning path in the future? The thesis was ordered by Humak University of Applied Sciences.</p> <p>The study was qualitative and it was carried out e-mail interviews. The study involved four of Humak University of Applied Sciences students of entrepreneurs, as well as four of Humak University of Applied Sciences lectures who are responsible for the development of entrepreneurship education in their own outlets. We also interviewed representatives of the business world, which is not a profession Community Educator, but works the same work in these fields. He does co-operated with the training of Community Educator of students.</p> <p>The theoretical basis consists of a society's economic situation, the purchase of services in the future, as well as the demand for the predictability of the investigation. In addition, the work highlights the Humak University of Applied Sciences of entrepreneurship education development between the old and the new curriculum.</p> <p>Entrepreneurship among the Community Educators is still quite rare. This study provides new insights into the subject and work with it as a pioneer in the development of Community Educator entrepreneurial path.</p>	
Keywords entrepreneurship, entrepreneurship education, the purchase of services, employment, Community Educators, competence, innovation	

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
1.1	Taustaa	5
1.2	Tutkimuksen tavoitteet ja tutkimustehtävä	5
2	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	6
3	YRITTÄJYYDEN AJANKOHTAISUUS	9
3.1	Työllisyystilanne vuonna 2015	10
3.2	Yhteisöpedagogien työllisyysennäkökymät	12
3.3	Ostopalvelun tulevaisuus	14
3.4	Kysynnän ennustettavuus	17
4	YRITTÄJYYDEN OPINTOPOLKU HUMANISTISESSA AMMATTIKORKEAKOULUSSA	18
4.1	Yrittäjyyden opintopolku vuosien 2009 – 2013 opetussuunnitelman mukaan	19
4.2	Yrittäjyyden opintopolku vuosien 2013 – 2018 opetussuunnitelman mukaan	20
4.3	Yrittäjien näkemyksiä koulutustarpeesta	20
5	YHTEISÖPEDAGOGI YRITTÄJÄNÄ	23
5.1	Oman osaamisen tunnistaminen	25
5.2	Motivaatio ryhtyä yrittäjäksi	26
5.3	Innovatiiviset yritysideoita	28
5.4	Yrittäjyyden riskit	30
6	LOPUKSI	35
	LÄHTEET	39
	LIITE 1 Opintojen rakennekaavio opetussuunnitelman 2009 – 2013 mukaan	42
	LIITE 2 Opintojen rakennekaavio opetussuunnitelman 2013 – 2018 mukaan	43
	LIITE 3 Yrittäjyyden opintopolku – kaavio uudessa opetussuunnitelmassa	44
	LIITE 4 Saatekirje ja haastattelukysymykset	45

1 JOHDANTO

1.1 Taustaa

Työllistyminen ja itsensä ammatillinen toteuttaminen ovat monen yhteisöpedagogin mielessä ammattikorkeakoulusta valmistuttuaan. Yhteisöpedagogin monipuolinen koulutus mahdollistaa työllistymisen monelle eri osa-alueelle. Osa valmistuvista yhteisöpedagogeista työllistyy julkiselle sektorille, osa kolmannelle sektorille ja osa suuntaa yksityisen palveluntuottajan alaisuuteen. Osa valmistuneista yhteisöpedagogeista pohtii yrityksen perustamista. Yhteisöpedagogit, jotka valmistumisen jälkeen ryhtyvät yrittäjiksi, muodostavat pienen marginaalin valmistuvien yhteisöpedagogien joukosta. Onko mahdollista, että tämän hetkinen työllisyystilanne vaikuttaa siihen, että yhä useampi yhteisöpedagogi näkee yrittäjyyden potentiaalisena vaihtoehtona? Vai tuoko kenties opintosuunnitelmaan lisätty yrittäjyyskasvatus uusia alan yrittäjiä? Nämä jäävät tulevaisuudessa nähtäväksi ja niihin voimme vain odottaa vastauksia. Ennen sitä haluamme opinnäytetyössämme kartoittaa alan yrittäjyyden ajankohtaisuutta sekä millaisia riskejä ja mahdollisuuksia yhteisöpedagogeilla on ryhtyä yrittäjiksi.

1.2 Tutkimuksen tavoitteet ja tutkimustehtävä

Opinnäytetyössä keskeisenä teemana tarkastelemme yhteisöpedagogin mahdollisuuksia toimia yrittäjänä. Millaiset markkinat yhteisöpedagogilla on yrittäjänä? Minkälaisissa toimintaympäristöissä yhteisöpedagogi voi toimia yrittäjänä? Ketkä ovat yhteisöpedagogin potentiaalisia asiakkaita? Toimiiko yrittäjyys aitona mahdollisuutena työllistyä ajassa, jolloin epävakaa taloustilanne ohjaa työllisyyden kehitystä? Saavatko yhteisöpedagogit opintojensa aikana riittävät valmiudet yritystoimintaan? Miten yrittäjyysopintoja kehitetään Humanistisessa ammattikorkeakoulussa? Pyrimme luomaan selkeän ja ajankohtaisen näkemyksen siitä, millaiset ovat tämän hetken yrittäjämarkkinat yhteisöpedagogeille.

2 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Pohdimme erilaisia näkökulmia yrittäjyyteen, jotka edistäisivät mahdollisuuksia löytää väylä oman yritystoiminnan käynnistämiseen. Opinnäytetyösuunnitelmassa päätimme tehdä kvalitatiivista eli laadullista tutkimusta. Lähetimme valituille haastateltaville kvalitatiiviselle tutkimukselle tyypillisen lomakekyselyn, joka sisälsi avoimia kysymyksiä sekä väittämiä liittyen aiheeseen. Teoria, jota tutkimme, liittyy tutkimuskysymyksiin yhteisöpedagogin yrittäjyysmahdollisuuksista ja tutkimustieto on yleistetty koskemaan koko perusjoukkoa. Perusjoukko opinnäytetyössä ovat valmistuneet yhteisöpedagogit, jotka harkitsevat ryhtyvänsä yrittäjiksi. Koska opinnäytetyön tutkimusaihe on tulevaisuusorientoitunut, eikä tuloksia aiheesta ole etukäteen nähtävillä, oli kvalitatiivisen tutkimusmenetelmän käyttö luonnollinen valinta. Tieteellisessä tutkimuksessa kvalitatiivista menetelmää käytetään, jos aihetta ei tunneta entuudestaan hyvin ja sitä halutaan ymmärtää paremmin (Ojasalo & Moilanen & Ritalahti 2009, 94).

Tutkimus toteutettiin korkean moraalin mukaisesti ja eettisyys säilytettiin läpi koko tutkimusprosessin. Jotta tutkimus on teetetty eettisesti, on tutkimuksen kohteena olevien henkilöiden tiedettävä, mitä tutkija on tekemässä, mikä on toiminnan tavoite ja kohde ja mikä rooli tutkimuksen kohteena olevilla henkilöillä on. Kohderyhmä antaa rehellisiä vastauksia silloin, kun heitä ei yksilöidä tai heidän henkilöllisyyttä ei paljasteta. Jokaisen on myös tiedettävä oma roolinsa osana tutkimusta ja pystyttävä tekemään kypsiä ja järkeviä arvioita. (mt., 48.) Tutkimuksessa ei julkaista haastattelijoiden nimiä, eikä muita tietoja, jotka voidaan yhdistää haastateltaviin. Haastateltaville on ilmoitettu tutkimuksen aihe, tilaava taho sekä miten tutkimustulokset julkaistaan.

Teimme sähköisen haastattelun, jonka lähetimme kolmelle kohderyhmälle; Humakista valmistuneille yhteisöpedagogeille, jotka ovat ryhtyneet yrittäjiksi, Humakin yrittäjyysopinnoista vastaaville lehtoreille, sekä muutamalle yrittäjyyden ammattilaiselle, jotka toimivat yhteisöpedagogin toimialalla. Toteutimme sähköpostikyselyn, koska kysely on menetelmänä verraten nopea ja tehokas. Tehokkuuden lisäksi kyselyn tekemiseen ja sen tuottamaan tutkimustietoon viittaamiseen liitetään myös heikkouksia. Näitä ovat esimerkiksi tuotetun tiedon pinnallisuus, kuinka vakavasti vastaajat ovat suhtautuneet tutkimukseen, miten onnistuneesti kysymyksiin osataan vastata ja

millainen tietoperusta vastaajilla ylipäänsä on aiheesta. (mt., 108.) Vastaukset, jotka saimme, olivat laajoja ja mielipiteet, sekä näkemykset olivat perusteltuja. Emme kokeneet kyselyn tuloksia pinnallisiksi. Päinvastoin kysymyksistä esiin tulleet näkemykset etenkin tulevaisuuden osalta yllättivät. Erityisesti yrittäjien vastauksien osalta selkeiden innovaatioiden esiin tuominen oli yllättävää. Toisaalta haastateltavat kokivat osan kysymyksistä vieraiksi ja totesivat, etteivät voi vastata kysymyksiin, koska eivät ole tarpeeksi perehtyneitä aiheeseen. Kasvokkain käyty haastattelu olisi tuonut syvempää mahdollisuutta tulkintaan eleiden ja ilmeiden kautta, sekä olisi mahdollistanut poiketa kysymysten struktuurista, jolloin olisimme voineet tuottaa uutta tutkimustietoa kysymysten ulkopuolelta.

Opinnäytetyön tavoite ja viitekehys kirkastuivat ja päätimme lähteä tulevaisuusorientaation kautta kiinni aiheeseen. Koska aihe on pitkälti koskematon, lähdimme hakemaan jotain uutta yrittäjyyden ja yhteisöpedagogitutkinnon yhdistämisestä. Ensiksi harkitsimme haastattelevamme muutamaa alalla toimivaa yrittäjää saadaksemme lisätietoja tietynlaisen, esimerkiksi iltapäiväkerhotoimintaa tarjoavan, yrityksen perustamisesta. Haastattelujen perusteella olisimme saaneet tarkemman kuvauksen juuri kyseisen liiketoiminnan käynnistämiseen liittyvistä käytännön toimista. Tietoperustana olisimme tutkineet millaiset valmiudet Humanistinen ammattikorkeakoulu antaa opiskelijoilleen yrittäjyyteen, sekä millainen ihminen voi toimia yrittäjänä ja mitä riskejä ja mahdollisuuksia yrittäjyydessä on.

Toiseksi suunnittelimme, että olisimme tehneet enemmän kvantitatiivista tutkimusta ja tarkastelleet millaiset markkinat yhteisöpedagogiyrittäjällä olisi jos kunnat tai järjestö toimisivat hänen asiakkaanaan. Teimme 50 järjestön ja 10 kunnan listan potentiaalisista asiakkaista. Olimme jo tekemässä kyselylomaketta heille, mutta monen pohdintatuokion päätteeksi päätimme hylätä tämän näkökulman. Ongelmaksi muodostui se, että emme olisi saaneet kunnilta todenmukaista ja realistista näkemystä siitä, olisiko heistä yhteisöpedagogin asiakkaiksi. Ensimmäisen kerran havahduimme ongelmaan, kun mietimme, kenelle kunnassa lähettäisimme kyselyn? Jos lähettäisimme kyselyn jollekin luottamushenkilölle, kuka se olisi ja millä perusteella? Entä millaisen vastauksen saisimme häneltä? Olisiko vastaus realistinen suhteessa kunnan todellisiin resursseihin? Kuinka paljon luottamushenkilön poliittisella kannalla olisi merkitystä vastaustuloksiin? Entä jos lähettäisimme kyselyn virkamiehelle, millaisessa ase-

massa hänen tulisi olla jotta hän voisi kertoa kunnan virallisen kannan tai mielipiteen kysymyksiimme? Voisiko esimerkiksi nuoriso-ohjaaja, joka työskentelee nuorisotyön kentällä olla relevantti kyselyyn vastaaja vai vaatisiko kysymysten luonne sen, että vastaaja olisi esimerkiksi nuorisotoimenjohtaja tai pienemmissä kunnissa jopa kunnanjohtaja?

Potentiaalisesta asiakasryhmäkartoituksesta nostimme esiin järjestöt. Viitaten yhteisöpedagogien kompetensseihin kansalais- ja järjestötoiminnan osalta koimme luonnolliseksi vaihtoehdoksi lähestyä järjestöjä ja kartoittaa heidän mielenkiintoaan ostaa tulevaisuudessa palveluita yhteisöpedagogiyrittäjältä. Päätimme pitkän pohdinnan jälkeen luopua myös tästä ideasta. Järjestöjen resurssit ja kiinnostus ostaa palveluita yksityiseltä eivät ole niin suuret, että niiden voisi olettaa kuuluvan osaksi merkittävää asiakasryhmää yrittäjyyden näkökulmasta. Vapaaehtoistoimijoiden avulla järjestöjen voimavarat ja resurssit ovat usein riittävät ylläpitämään ja kehittämään omaa toimintaansa. Järjestöt ovat vähin resurssein luovia keksimään uudenlaisia toimintamuotoja tai jopa vaihtamaan palveluita ilman välillistä rahaa.

Lopulta päätimme tehdä kvalitatiivista tutkimusta haastatteleamalla yrittäjyyden ammattilaisia. Aloitimme haastateltavien etsimisen syksyllä 2014. Laitoimme viestin Facebookin ”Yhteisöpedagogi- liike 2012” – ryhmään, jonka kautta muutama henkilö otti meihin yhteyttä. Muut haastateltavat löysimme opettajien ja nykyisten opiskelijoiden omien kontaktien avulla. Rakensimme profiilin henkilöstä, joka olisi optimaalisin haastateltava työhömmme. Profiiliin mukaan kyseessä oli Humanistisesta ammattikorkeakoulusta valmistunut henkilö, joka opintojen jälkeen on ryhtynyt yrittäjäksi yhteisöpedagogin toimialalle.

Lähetimme haastattelukysymykset kuudelle Humanistisessa ammattikorkeakoulussa yhteisöpedagogiksi opiskelleelle, joista neljä vastasi kysymyksiin. Koska profiiliin sopivia henkilöitä oli haastavaa löytää useita, meidän oli joustettava kriteereissämme. Lähetimme haastattelukysymykset myös Humakin lehtoreille, jotka vastaavat yhteisöpedagogien yrittäjyysopinnoista. Viidestä lehtorista neljä vastasi kysymyksiimme. Lisäksi lähestyimme kahta henkilöä, jotka toimivat Humanistisen ammattikorkeakoulun ulkopuolella. Näistä henkilöistä toinen otti osaa kyselyymme. Toinen haastateltava koki, ettei ole oikea henkilö vastaamaan kyselyymme, sillä hän ei tiedä yhteisöpe-

dagogien työelämästä riittävästi. Koulun ulkopuolisella haastateltavalla henkilöillä on kontakti kouluumme, hän käy valmentamassa yhteisöpedagogiopiskelijoita. Hänen roolinsa yhteisöpedagogin toimialalla yrittäjyyden ammattilaisena on merkittävä. Tärkein kriteeri, yhteys Humanistiseen ammattikorkeakouluun, oli haastatteluissa säilytettävä, sillä koulu toimii opinnäytetyön tilaajana.

Haastateltavat on nimetty tekstissä H1-H9. H1-H4 ovat opiskelijoita, H5-H8 ovat leh-
toreita ja H9 on yritysmaailman edustaja.

Toteutimme haastattelut sähköisesti. Kirjoitimme kysymykset saatekirjeen kanssa Wordiin ja lähetimme ne haastateltaville sähköpostitse, Humak Pro:n kautta tai Facebookissa. Humak Pro on Humanistisen ammattikorkeakoulun opiskelijoiden ja henkilökunnan sisäiseen viestintään tarkoitettu Internet – sivusto. Kysymyspohja löytyy opinnäytetyön liitteestä 4. Kysyimme haastateltavien näkemyksiä työllisyyden näkymistä, yrittäjyyden mahdollisuuksista ja haasteista, sekä innovatiivisista ideoista. Lisäksi Humanistisen ammattikorkeakoulun lehtoreilta ja koulussa opiskelleilta kysyimme näkemyksiä miten koulu on tukenut opiskelijoiden yrittäjyyskasvatusta tähän mennessä ja miten toimintaa kehitetään tulevaisuudessa. Teimme myös muutamia väittämiä, joilla halusimme herättää keskustelua ostopalveluista, voiton tavoittelusta yhteisöpedagogien toimialalla, sekä yrittäjyyden kannattavuudesta.

3 YRITTÄJYYDEN AJANKOHTAISUUS

Suomessa on yrittäjiä ja yrityksiä vähemmän kuin keskimäärin EU – maissa. Voidaankin puhua eräänlaisesta yrityslegeesta. Yrittäjyysaktiivisuus riippuu paljon taloudellisesta tilanteesta. Asiassa on kuitenkin tapahtunut käänne parempaan päin 1990 – luvun jälkipuolella. EU – komission tekemän tutkimuksen mukaan yritysten perustamisaste suhteessa yrityskantaan nousi vuosina 1996 – 2000 keskimäärin 11 – 12 prosenttiin, joka yritysten aloitusaktiivisuudella nousi EU:n keskimäärän yläpuolelle. Aloitusaktiivisuus on pysynyt selvästi plussalla, vaikka yritys rakenne on uusiutunut myös lopettamisten kautta. Jos perustamisaste pysyy jatkossakin kansainvälistä keskimäärää korkeammalla, yrityslege korjaantuu ajan myötä. Yrityslegeä voi korjata

lisäämällä yrittäjyyden houkuttelevuutta uusien sukupolvien silmissä. Yrittäjyyttä ei pidä tarkastella vain bisneksenteon näkökulmasta. Siinä on usein kyse ihmisten halusta toteuttaa itseään, sekä olla riippumattomia muista. Yrittäjyys nähdään elämäntapana. Tällaisen elämäntapayrittäjyyden kannalta on tärkeää miettiä, millaisen kuvan ihmiset saavat yrittäjyydestä. Moni ryhtyy yrittäjäksi asenne-, kulttuuri- tai perhe- taustan takia. (Tilastokeskus 2001.)

Yrittäjyyden suuret riskit pelottavat potentiaalisia yrittäjiä. Yritystoimintaan kohdistuu byrokratiaa, hallinnollista raskautta ja lainsäädännön rajoitteita. Pelkojen takana voi kuitenkin olla paljon uusia liikeideoita. Nykypäivän taloustilanteessa uudet ideat ja tavat toimia koetaan haastavina. Yrittäjän on mietittävä kuka palveluita ostaisi. Vaikka palvelulla olisi kysyntää, pitää löytää ne tahot, joilla on maksukykyä. (mt.)

On helppo sanoa, että tähän meidän pitäisi panostaa. Tästä Suomi rakentuu. Tämä on se tie joka vie eteenpäin. Näin olemme sanoneet läpi historian. Jos jostain tiedetään innovaatioista, on että ne tulevat aina puskan takaa, muodossa joka yllättää ja haastaa. Innovaatio ei näytä siltä tulevaisuudessa, kuin se näyttää tänään. (Kuokka 2013, 17.)

Kansainvälisen GEM (Global Entrepreneurship Monitor) – tutkimuksen mukaan EU – maista suomalaiset, irlantilaiset ja italialaiset ovat innokkaimpia perustamaan omaa yritystä. Maailmanlaajuisesti kiinnostuneiden listalla ovat myös Meksiko, Uusi – Seelanti ja Australia. Heikointa into yrittäjyyteen on Belgiassa ja Japanissa. Tutkimuksesta selvisi, että suomalaisten halu yrittäjyyteen perustui ennen kaikkea vapaaehtoiseen valintaan, ei vaihtoehtojen puutteeseen. (Tilastokeskus 2001.)

”Sellaiset henkilöt, jotka haluavat tehdä itse, vaikuttaa enemmän tekemiseensä ja jotka ovat erityisen idearikkaita sekä haluavat rohkeasti kokeilla omia ideoitaan, haluavat ehkä muita enemmän yrittäjiksi.” (H8)

3.1 Työllisyystilanne vuonna 2015

Taloudellisen taantuman takia työttömyys on kasvanut viime vuosina räjähdysmäisesti ja näyttäisi siltä että se jatkaa edelleen kasvuaan. Vaikka taantuma onkin kansainvälinen, on sillä suorat vaikutukset suomalaiseen yhteiskuntaan ja työllisyyteen.

Tilastokeskuksen tutkimuksen mukaan työttömiä oli vuoden 2014 elokuussa 197 000. Työttömyysaste oli 7,4 %, kun vuotta aiemmin se oli 7,1 %. Heikko tilanne työmarkkinoilla ei houkuttele työnhakuun, joka näkyy piilotyöttömien määrän kasvuna. Pitkälle jatkuva taloudellinen epävarmuus vaikuttaa työllisyyden ja työttömyyden kehitykseen. Tämä johtaa siihen, että nykyisten työpaikkojen säilyminen on vaarassa. (Tilastokeskus 2014.) Tästä syystä yrittäjyys on hyvä vaihtoehto itsensä työllistämiseksi. Lisäksi yrittäjyydellä voi olla huomattava vaikutus uusien työpaikkojen luomisessa. (Euroopan komissio 2012.)

2010 – luvulla korkeasti koulutettujen työttömyys on ollut nousussa. Ennen vuotta 2008 työttömien osuus 18 – 64 – vuotiaasta työvoimasta laski kaikilla koulutusasteilla. Ylimmän korkeakouluasteen tai tutkijakoulutusasteen suorittaneiden työttömien osuus ei ole laskenut vuoden 2008 jälkeen alle 2003 vuoden tason. Työttömien määrä nousi kaikilla koulutusasteilla vuoden 2012 jälkeen. Voimakkainta nousu oli korkeasti koulutetuilla. (Tilastokeskus 2014.)

Koulutusaloittain tarkasteltuna korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden työttömien osuus työvoimasta oli suurin humanistisella ja taidealalla, 11,0 %, ja alhaisin terveys- ja sosiaaialalla, 2,8 %, vuonna 2013. Terveys- ja sosiaaiala on koulutusaloista ainoa, missä työttömien osuus on alempi kuin kymmenen vuotta aikaisemmin. Tekniikan alalla työttömien osuus kasvoi erityisesti vuonna 2009, mutta kasvu on jatkunut myös viime vuosina. (Tilastokeskus 2014.) Taloudellista epävakautta seuraa työttömyys ja epävakauden pitkittyessä työttömyys tavoittaa yhä laajemmin suomalaisen yhteiskunnan alasta riippumatta.

Epävakaan taloustilanteen voidaan olettaa vaikuttavan myös vastavalmistuviin yhteisöpedagogeihin. Humakin teettämän vuosina 2008 – 2014 valmistuneiden yhteisöpedagogien uraseuranta kuitenkin osoittaa, ettei muutoksia työllisyyteen taloustilanteen vuoksi ole. Edelliseen kyselyyn verrattuna työllistymisessä ei näytä tapahtuneen suuria muutoksia. Tätä voi pitää positiivisena asiana, sillä 2000-luvun alkupuolella valmistuneet ovat aloitelleet työuraansa hyvin erilaisessa toimintaympäristössä kuin talouskriisin jälkeen valmistuneet. Monipuolinen ja laaja-alaista osaamista tarjoava koulutus on usein todettu työttömyydeltä suojaavaksi tekijäksi eri taloussuhdanteissa ja tästä näyttää olleen hyötyä myös yhteisöpedagogeille. (Väisänen & Määttä 2014,

10.) Tulos on hyvin ristiriitainen verrattaessa sitä yleiseen työttömyystilanteeseen, joten tuloksen kestävyys voidaan suhtautua varauksella. Jos taloudellinen epävakaus jatkuu ja työttömyysaste nousee, jää nähtäväksi kuinka pitkälle yhteisöpedagogien laaja-alainen osaaminen ja koulutus turvaavat työttömyydeltä jatkossa.

3.2 Yhteisöpedagogien työllisyysennäkökymät

Tekemiemme haastatteluiden perusteella työllistymismahdollisuudet nähtiin pääosin positiivisina, sillä yhteisöpedagogien monipuolinen koulutus mahdollistaa työllistymisen moneen tehtävään. Toisaalta taas työllisyyden näkökymät koettiin haastavina, sillä uskotaan että taloudellinen epävarmuus heijastaa myös työelämään ja täten yhteisöpedagogien työllistymiseen.

”Se on kiinni yksittäisen yhteisöpedagogin osaamisesta, intohimosta ja kiinnostuksesta, mihin kukin haluaa suuntautua.” (H3)

Haastateltavat toteavat, että laaja työkenttä luo turvaa valmistuville yhteisöpedagogeille, sillä valinnanvaraa työtehtävissä riittää. Työllisyysennäkökymät sosiaalialalla ja lastensuojelussa nähtiin nousujohteisiksi. Yhteisöpedagogia tarvitaan erityisesti ehkäisevässä työssä, jonka uskotaan lisääntyvän tulevaisuudessa. Myös erilaiset työyhteisöjen ryhmäytämiset ja innostamiset ovat yhteisöpedagogeille ominaisia töitä. Henkilön omalla aktiivisuudella ja asenteella koettiin olevan suuri merkitys työn saannissa.

”Yhteisöpedagogeista ollaan kiinnostuneita työmarkkinoilla, sillä yhteisöpedagogit voivat työllistyä moneen samaan tehtävään kuin sosionomit, mutta yhteisöpedagogeja on huomattavasti vähemmän ja yhteisöpedagogeilla on osaamista, jota taas sosionomeilla ei ole.” (H1)

Eräs haastateltavista kertoo, että kun yhteisöpedagogit tutkinnollaan lisäävät näkyvyyttä ja tunnettavuutta työmarkkinoilla, alkaa myös uusia tehtävänimikkeitä syntyä. Projektitoiminta on lisääntynyt ja niiden parissa nähdään entistä enemmän yhteisöpedagogeja, sillä varsinaisen hanketyön lisäksi yhteisöpedagogit hallitsevat myös yhteisöllisen työskentelytavan. Toisaalta yhteisöpedagogeilla nähdään yhteneväisiä haasteita muiden ammattialojen kanssa talous- ja työllisyystilanteen johdosta.

”Tulevaisuudessa uskon yhteisöpedagogien työllistyvän entistä paremmin: monilla yrityksillä alkaa olla jo yhteisömanagereita ja yhteisöpäälliköitä, kouluihin palkataan entistä enemmän kouluohjaajia rakentamaan koulun yhteisöllisyyttä ja lastensuojelussa ja nuorisotyössä halutaan sosionomien rinnalle yhteisöpedagogeja ryhmäyttämään ja hyödyntämään yhteisöllisiä menetelmiä yksilömenetelmien rinnalle.” (H5)

”Yhteisöpedagogi on nykyisin huomattavasti tunnetumpi terminä ja koulutuksena kuin vaikkapa minun valmistuessani 2007, jolloin tuntui että kaikki olivat äimänkäkenä siitä mikä ihme olen ja mitä voisin tehdä. Toivon toki, että tulevaisuudessa yhteisöpedagogien persoonallista ja ennen kaikkea monipuolista osaamista osattaisiin arvostaa ja se näkyisi työn saannissakin.” (H4)

”Yhteisöpedagogi voisi työskennellä yhteisöosaamiseen erikoistuneissa koulutusyrityksissä, jotka tarjoavat palveluita muille yrityksille ja toimijoille.” (H1)

Yhteisöpedagogien uraseurantaraportin (Väisänen & Määttä 2014, 10 – 13) mukaan puolet yhteisöpedagogeista on työllistynyt kuntiin, kolmasosa järjestöihin, viidesosa yksityiselle sektorille ja muutama prosentti valtiolle. Oman yrityksen on perustanut vain pari henkilöä. Suurin osa yhteisöpedagogeista tekee nuorisotyötä. Tämän lisäksi he ovat sijoittuneet lastensuojeluun, järjestökentälle ja sosiaalialan työhön.

Tulevaisuudessa yhteisöpedagogi nähdään tuottamassa tapahtumia, vapaa-ajanpalveluita ja koulutuksia yhteistyössä julkisen sektorin ja seurakuntien kanssa tai yrittäjien edustajana. Yhteisöpedagogin työnkuva nähdään hyvin kehittämismyönteisenä. Työkenttä voisi laajentua yllättäviinkin suuntiin, jos vain osaa markkinoida itseään ja omaa osaamistaan oikeille tahoille.

”Yhteisöpedagogin työtehtäviä voisi olla työ- ja järjestöyhteisöjen, julkisen sektorin, kuntien ja hallinnon yhteistoiminnan, yhteissuunnittelun, yhteiskehittämisen ja kaavoituksen suunnittelua ja konfliktien ratkaisua.” (H9)

Haastatteluissa nousi esiin, että työtehtävät voisivat myös sijoittua sosiaalialan yrityksiin, kuten perhe- tai lastenkoteihin. Ennaltaehkäisevällä työllä on suuri merkitys. Yhteisöpedagogi nähdään sosiaalisena vahvistajana tukemassa lasten ja nuorten avopuolen sosiaalipalveluita. Tämä voisi esimerkiksi toimia ammatillisena tukihenkilönä. Toisaalta taas potentiaalinen toimiala olisi seikkailukasvatuksen parissa, jossa yrittäjänä voisi järjestää työhyvinvointipäiviä ja toiminnallisia seikkailuja erilaisille yhteisöille.

3.3 Ostopalvelun tulevaisuus

Yksityisten palvelualojen merkitys Suomen talouteen on Euroopan keskitasoa alhaisempaa. Suuret EU – maat ovat merkittäviä palveluiden tuottajia. Vain muutamissa uusissa EU:n jäsenmaissa yksityinen palvelusektori on merkitykseltään vähäisempi kuin Suomessa. Yksityisten palvelualojen osuus työllisyydestä on Suomessa 35 %. Palvelut ovat keskeisellä sijalla EU – maiden talouskasvun kehityksessä. Uudet yritykset perustetaan usein palvelualoille. Palvelusektorin kasvua selitetään työpaikkojen siirtymisellä teollisuudesta palveluihin, mutta merkittävämpänä seikkana nähdään tieto- ja viestintätekniikan vallankumousta. Kansainvälistyminen on lisännyt kysyntää ja kasvattanut markkinoita. Samalla se luo uusia vaatimuksia yrityksille ja julkiselle sektorille, jotta palvelut säilyisivät monipuolisena ja kilpailukykyisenä. Verkostoituminen ja uusien toimintamallien luominen voivat tehostaa toimintaa ja parantaa kilpailukykyä. (Tilastokeskus 2006.) Matala kynnys perustaa pienyritys, on edullinen tilanne yhteisöpedagogin näkökulmasta. Voidaan ajatella että yhteisöpedagogien perustamat yritykset ovat ensisijaisesti palvelualoille keskittyviä pienyrityksiä, joissa tarjotaan uudenlaista sosiaalista osaamista.

Palveluita tuottaa kolme sektoria; julkinen, yksityinen ja kolmas sektori. Yhteisöpedagogin ammatilliset kompetenssit häilyvät näiden sektoreiden välillä, sillä yhteisöpedagogi ei ole vakiinnuttanut asemaansa millekään tietylle sektorille. Tästä syystä yhteistyö ja toiminta yli sektorirajojen ovat niille luonnollinen vaihtoehto. Yrittäjänä yhteisöpedagogi voi tulevaisuudessa toimia myös sektoreiden välisenä linkkinä. Uusi näkökulma, niin sanottu sektorirajojen yli tehtävä palvelutuotanto, on uusi innovaatio palvelutuotannon kehittämisessä. Yhteistyötä on jo havaittavissa palvelun tarjonnassa. Osa kunnista on ottanut eri sektoreiden välisen yhteistyön osaksi kuntien palvelutuotantostrategiaa. Keväällä 2014 ratkaistun sote – uudistuksen tavoitteena on edistää suomalaisten hyvinvointia ja terveyttä, taata yhdenvertaiset sosiaali- ja terveyspalvelut kaikille, varmistaa toimivat hoito- ja palveluketjut sekä turvata palvelujen rahoitus. Uusi perusratkaisu tarjoaa mahdollisuuden rakentaa yhteistyöhön pohjautuva monituottajamalli, jossa sekä julkinen että yksityinen sektori tuottavat palveluita. (Suomen yrittäjät 2015.) Linkkinä toimiminen vaatii tietoperustan yhteiskunnan rakenteista, toimintamekanismeista ja palvelujärjestelmien tuntemuksesta jonka koulutuksen aikana saavutetut kompetenssit mahdollistavat.

Kuntien talous heijastuu myös kunnassa toimivien yritysten arkeen. Hyvinvoiva kunta luo hyvän alustan aloittavalle yritykselle. Kunnan tuottavuuskehityksellä on suora vaikutus kunnassa toimiviin yrityksiin. Vaikutukset yrityksiin ovat selkeimmin havaittavissa yrityksille suunnattavan verorasituksen ja ostovoiman kautta. Vakaa taloustilanne kunnassa mahdollistaa pitkäaikaisten ostopalvelusopimusten solmimisen, joka on elinehto pitkäaikaiseen yritystoimintaan. Täten kunnan hyvinvoinnin voidaan nähdä olevan suoraan yhteydessä kunnassa toimivien yritysten kasvuun ja hyvinvointiin. (Hongisto 2015.)

Kunnat ovat jo tällä hetkellä suurien säästöpainneiden alla. Hongisto (2015) toteaa, että jos käyttömenojen nykykasvu jatkuu, kuntien veroprosentit nousevat 30 %:iin vuoteen 2024 mennessä. Kunnat tukahtuvat tehtäviin ja velvoitteisiin, jolloin palveluiden kehittämiseen ei jää aikaa ja resursseja. Kunnat etsivät tällä hetkellä viisasten kiveä, jolla voisi ratkaista kysymyksen siitä, miten säilyttää palvelutaso laadukkaana vastaamalla samaan aikaan olemassa oleviin menojen leikkauksiin.

Tapa järjestää palvelut on olennainen kysymys. Tapahtuuko uudistaminen hallitusti vai hallitsemattomasti? Pystytäänkö palveluita tuottamaan tarpeeksi ilman nopeampaa ulkoistamista ja miten ulkoistaminen tapahtuu? Pakon edessä ulkoistaminen voi johtaa kilpailun vääristymiseen ja valvonnan olemattomuuteen. Kun palvelu on ulkoistettu, voidaan ajatella, että vastuu on kokonaisuudessaan siirtynyt palvelun tuottajalle. Mikäli kunta ei tuota palvelua itse, vaan päätyy ostopalveluun, on kunnan säilytettävä varmuus siitä, että kunnan sisällä tarjotaan laadukkaita palveluita. Ulkoistamisen tai ostopalvelusopimuksen tehdessään kunnalla on oltava riittävät resurssit laadun valvontaan. Laadun valvonta on eettisesti toimivien yritysten ja kuntalaisten etu. Valvonta on ainoa keino saada epäeettiset ja puutteelliset palvelut pois markkinoilta. (Hongisto 2015.)

Haastattelujen perusteella kolmas sektori ja kunnat ostavat mielellään palveluita yksityiseltä palveluntarjoajalta. Kunnalle on halvempaa ostaa palvelu yksityiseltä, kuin palkata työntekijä pidempään työsuhteeseen.

”Kyllä, tämä kehityssuunta on ilmennyt jo parikymmentä vuotta sitten ja se tulee jatkumaan.” (H6)

”Tämän lisäksi yrittäjän oletetaan olevan automaattisesti ammattilainen, joka tekee työn ehdottomasti ja ilman, että tämän työskentelyä tarvitsee seurata. Palvelu on ostettu ja sen oletetaan olevan rahan väärsti. Ja jos ei ole, ei tämän yrityksen palvelua tarvitse ostaa toista kertaa. Työntekijää taas ei voida erottaa koeajan loppumisen jälkeen ilman pätevää syytä, ja työntekijästä ei voida olla aina välttämättä palkkausvaiheessa sataprosenttisen varma, että työntekijä osaa homman.” (H2)

Erään haastateltavan mukaan kolmannella sektorilla palveluita ollaan valmiita ostamaan vaihtelevasti. Pienet yhdistykset eivät välttämättä osta lainkaan ulkopuolisia palveluita, vaan tuottavat niitä itse itselleen. Suuremmat järjestöt taas saattavat tehdä keskenään yhteistyötä ja luoda kumppanuussopimuksia toistensa kanssa, joten heidän ei ole kovin kiinnostuneita palveluiden ostamisesta. Suuremmat järjestöt toimivat itse palveluntarjoajina kilpaillen yritysten kanssa asiakkaista. He ovat luoneet niin sanotun uuden kolmannen sektorin. Vuoden 1990 laman aiheuttama julkisen sektorin palveluiden supistuminen johti siihen, että kolmas sektori alkoi tuottaa julkiseen palvelujärjestelmään valtiota ja markkinoita tukevia toimintoja. Järjestöt nähtiin kansalaisten lähellä olevina pieninä ja ketterinä toimijoina, jotka pystyivät tuottamaan palveluita kustannustehokkaasti yhdistämällä vapaaehtoistoimintaa ja palkkatyötä. (Ruuskanen & Selander & Anttila 20/2013, 22.)

Yritystoiminnan tarkoitus on tuottaa voittoa. Yrityksen ollessa tuottava, sen toimintaa voi kehittää omarahoitteisesti, palkata lisää työvoimaa ja varmistaa yrittäjän toimeentulo myös taloudellisesti huonona aikana. Kun yrittäjä ottaa isoja riskejä, on myös ansaittua palkita hänet onnistumisesta.

”Mutta tässä on syytä erotella omistajayrittäjät, jotka itse työskentelevät yrityksessään ja pörssiyritykset, joiden omistus on esim. isojen kansainvälisten sijoitusyhtiöiden omistuksessa. Vanhuspuolella tällainen on jo arkipäivää, eikä mielestäni aina ihan ok. Palvelun laatu ja työntekijöiden työolot voivat kärsiä jos toiminta on liikaa osinkoihin tuijottamista.” (H3)

”Voiton tavoittelu on ok millä tahansa toimialalla. Jos et tee voittoa, niin olet hyväntekijä. Hyväntekeväisyys on hyvä juttu, mutta työelämässä se ei ole. Vaikka Suomessa näitä hyväntekijöitä ei voidakaan riistää, niin täällä taas ymmärretään rahan päälle paremmin. Käsitys yritysmaailmassa on, että kaikesta pitää maksaa. Ilmaisjutut ovat kivoja, mutta et ole uskottava, jos et pyydä reilua korvausta työstä. Yhteisöpedagogien mitattu keskivertopalkka on sitä paitsi Suomen palkka-asteikolla liian alhainen, joten yrittäjänä toimiessa yhteisöpedagogi voi pyrkiä parempaan tulotasoon.” (H2)

3.4 Kysynnän ennustettavuus

Kysynnän ennustaminen ja ennakoiminen on kaikessa liiketoiminnassa tärkeää. Kysyntä vaikuttaa resurssien käyttöön, josta on päätettävä aina jonkin verran etukäteen. Kysynnän arvioiminen yläkanttiin aiheuttaa resurssien hukkaa, esimerkiksi ylimääraisiä tuotantokustannuksia tai työvoimakuluja. Kysynnän aliarvioiminen puolestaan aiheuttaa esimerkiksi toimitusvaikeuksia tai palveluiden ruuhkautumista. Nämä taas aiheuttavat ongelmia asiakastyytyväisyydessä, mahdollisesti asiakassuhteiden katkeamista, mikä vaikuttaa osaltaan kustannuksiin ja kannattavuuteen. (Salmi 2004.) Kysynnän ja tarjonnan tasapainottamiseksi on tärkeää löytää ja synnyttää pysyviä palvelusuhteita sekä tavoittaa isoja määriä asiakkaita kerrallaan. Täten yrittäjä voi taata oman tuloksellisuutensa ja säädellä tasaisesti palvelun tuottavuutta.

Kysyntä muuttuu ajan myötä, sillä siihen vaikuttavat yleensä ainakin jotkut ulkoiset tekijät. Lisäksi tuotteilla on oma elinkaarensa jonka eri vaiheissa kysyntä on erilaista. Käytetyn ennustemallin täytyy siis olla muunneltavissa ja päivitettävissä tarvittaessa. Vaikka kysyntäennusteet tehtäisiinkin subjektiivisina arvioina, voidaan niiden tukena käyttää erilaisia numeerisia indikaattoreita. Varsinkin kulutukseen vaikuttavat tekijät, kuten korkotaso, valuuttakurssit tai työllisyys, voivat kertoa odotettavissa olevasta kysynnän kehityksestä. Myös hintataso, kilpailijoiden toiminta ja tuotteen saama vastaanotto tai sen kokemat vastoinkäymiset voidaan hyödyntää kysyntäarvioissa. (mt.) Palaute mahdollistaa toiminnan arvioinnin. Yrittäjälle palaute on lahja, jonka avulla yrittäjä voi kehittää omaa tuotettaan siten, että se kulkee ajan hengen mukaisena ja näin ollen vastaa kysyntään. Palautteen käsittelyprosessilla tunnistetaan mihin tuotteeseen tai palveluun palaute keskittyy. Heikkouksien ja vahvuuksien tunnistaminen prosessissa on yhtä kallisarvoista. Palautteisiin perustuva dokumentointi tukee yrityksen toiminnan kehittämistä ja siten hahmottaa selvemmin ajankohtaista kysyntää.

4 YRITTÄJYYDEN OPINTOPOLKU HUMANISTISESSA AMMATTIKORKEAKOULUSSA

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelman tavoitteena on kouluttaa laaja-alaisia, kehityshakuisia ja uudistumiskykyisiä pedagogisia osaajia ja yhteiskuntakriittisiä toimijoita yhteiskunnan eri sektoreille. (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2009 ja 2013.)

Yhteisöpedagogin ammattitaidon perusta rakentuu yhteisöllisestä, pedagogisesta, yhteiskunnallisesta ja kehittämisosaamisesta. Osaaminen käy ilmi yhteisöpedagogin kyvystä työskennellä erilaisten ihmisten parissa ja erilaisissa työympäristöissä. Yhteisöpedagogi osaa tukea ja ohjata osallistavilla toimintamalleilla yhteisöllisyyden kehittymistä. Hän tuntee kasvun ja kehityksen lainalaisuuksia ja osaa soveltaa toiminnan ohjauksen ja organisoinnin menetelmiä kansalaistoiminnassa, sekä järjestö- ja nuorisotyössä. Yhteiskunnallinen osaaminen muodostuu yhteiskunnan rakenteiden ja palvelujärjestelmien tuntemuksesta, kyvystä havaita muuttuvia yhteiskunnallisia ja globaaleja ilmiöitä ja taidosta käyttää tätä tietoa hyväksi eri-ikäisten ihmisten ohjauksessa, tukemisessa ja aktiivisen kansalaisuuden edistämisessä. Työskentely moninaisella ja jatkuvasti muuttuvalla alalla edellyttää kehittämisosaamista. Yhteisöpedagogit sijoittuvat järjestö- ja nuorisotyön monipuoliselle työkentälle esimerkiksi ohjaus-, kasvatus-, koulutus-, suunnittelu- ja kehittämistehtäviin. Ammatillisuuden perusta koostuu humanistisesta ihmiskäsityksestä ja inhimillisen työn arvostamisesta. (mt.)

Koulutuksen tavoitteena on vahvistaa yhteisöpedagogin kompetensseja, eli laajoja osaamiskokonaisuuksia - yksilön tietojen, taitojen ja asenteiden yhdistelmiä. Kompetenssi kuvaa yksilön pätevyyttä, suorituspotentiaalia ja kykyä suoriutua ammattiin kuuluvista työtehtävistä. (mt.) Opinnäytetyö pohtii onko yhteisöpedagogin kompetensseilla hyötyä yrittäjyysmaailmassa.

Eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen (EQF) tarkoituksena on helpottaa eri maiden tutkintojen ja tutkintotasojen vertailua. Se luo paremmat mahdollisuudet liikkuvuudelle ja elinikäiselle oppimiselle. Suositus viitekehyksestä hyväksyttiin Euroopan parlamentissa ja neuvostossa vuonna 2008. Viitekehyksessä on kahdeksan tasoa;

perusopetuksesta tohtorin tutkintoon. Ammattikorkeakoulututkinnot sijoittuvat tasolle kuusi. (Opetushallitus 2015.) Tällä tasolla olennaisia oppimistuloksia ovat teorioiden ja periaatteiden kriittinen ymmärtäminen, taidot hallita asioita ja kykyä innovaatioihin, kykyjä monimutkaisten ja ennakoimattomien ongelmien ratkaisemiseen, sekä johtamiseen ja vastuun ottamiseen päätöksenteossa. (Euroopan unioni 2008.)

Ammattikorkeakoulussa opintojen tavoitteena on antaa opiskelijalle laaja-alaiset käytännölliset perustiedot ja – taidot sekä teoriapohja kyseisen alan asiantuntijatehtävissä toimimista varten, sekä alan kehityksen seuraamiseen ja edistämiseen. Ammat-
tiopintojen tavoitteena on perehdyttää opiskelija kyseiseen ammatilliseen tehtäväalueeseen niin, että opiskelija kykenee valmistuttuaan itsenäisesti työskentelemään kyseisen tehtäväalueen asiantuntijatehtävissä ja yrittäjänä. (Opetusministeriö 2009, 27.)

4.1 Yrittäjyyden opintopolku vuosien 2009 – 2013 opetussuunnitelman mukaan

Vanhassa opetussuunnitelmassa (liite 1) on niukasti opintoja, jotka tukevat opiskelijan polkua kohti yrittäjyyttä. Järjestö- ja nuorisotyön toimijat ja talous – opintojakso sisältää yritystoiminnan perusteita, sekä monia yritystoiminnassakin hyödyllisiä aihekokonaisuuksia, kuten palveluiden tuotteistamista, sekä taloudellista suunnittelua ja kirjanpitoa. Yrittäjyydestä puhutaan myös urasuunnittelu – ja portfolio – opintojakson yhteydessä, jossa yhtenä tavoitteena on että opiskelija tuntee yrittäjyyden. (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2009.)

Jyväskylässä on toiminut opiskelijatiimi vakituisena oppimisympäristönä vuodesta 2006. Sen tarkoituksena on ollut harjoitella työelämätaitoja ja yrittäjyyttä. Opiskelijatiimiin on saanut hakea kaikilta Humanistisen ammattikorkeakoulun kampuksilta ja tiimiopinnot ovat kestäneet vuoden ajan. Sinä aikana opiskelija on saanut testata itseään yrittäjänä ja kehittää liike- ja tuoteideoitaan. Lukuvuoden jälkeen harjoitusyritystä on voinut käyttää pohjana oikean yrityksen perustamisessa. Opintoihin on kuulunut 10–30 opintopistettä yrittäjyysopintoja oman yrityksen toiminnan parissa, sekä lisäksi oman opintopolun mukaisia opintoja suoritettuna harjoitteluina tai projektityönä. Yritystoiminnan ja harjoittelun tukena on pidetty viikoittaisia tiimipalavereja, joissa

valmentaja-lehtori, ulkopuoliset asiantuntijat ja tiimin opiskelijat ovat saaneet vaihtaa ajatuksiaan ja kokemuksiaan. Tiimivuoden tavoitteena on ollut, että opiskelijalla on selkeä kuva yrittäjyyden mahdollisuuksista ja verkostoista, sekä kykyä toimia yrittäjyysasenteella joko toisen palveluksessa tai omassa yrityksessä. (Lämsä & Pirinen 2012.)

4.2 Yrittäjyyden opintopolku vuosien 2013 – 2018 opetussuunnitelman mukaan

Koko Humanistisen ammattikorkeakoulun pedagoginen malli muuttui opiskelijatiimitoiminnan kaltaiseksi uuden opetussuunnitelman myötä (mt.), joten Jyväskylän kampuksella tarjottu opiskelijatiimitoiminta on toteutetussa muodossaan päättynyt.

Humakin uudessa opetussuunnitelmassa (liite 2) painotetaan enemmän yrittäjyyskasvatusta. Opintoihin on lisätty Nuori yrittäjyys – polku (liite 3), jota hyödyntämällä opiskelija voi kehittää omaa yritysideaansa ja saada valmiuksia perustaa oma yritys. Yrittäjyyspolusta vastaavan lehtorin mukaan yrittäjyysopinnot alkavat ensimmäisenä opintovuonna Yhteiskunta- ja työelämätoimijuus – kurssilla, jossa annetaan perustietoja yrittäjyydestä ja esitellään yrittäjyyden opintopolkua. Toisena opintovuonna on mahdollista valita opintoihin palvelutuotteen rakentamiseen, tuotteistamiseen ja yrittäjyyteen liittyviä kursseja. Kolmantena vuonna opiskelijalla on mahdollisuus tehdä syventävä harjoittelu omassa yrityksessä. Myös opinnäytetyön voi tehdä oman yritystoiminnan kehittämisestä. Opintojen aikana voi varata kahdenkeskisen keskusteluajan yrittäjyysopinnoista vastaavan lehtorin kanssa, joka antaa henkilökohtaista ohjausta oman yrityksen perustamiseen. Lehtori antaa myös ohjeet, mihin tahoon olla yhteydessä yritysasioissa opintojen päätyttyä.

4.3 Yrittäjien näkemyksiä koulutustarpeesta

Yrittäjäksi ryhtyminen vaatii laaja-alaista osaamista ja motivaatiota kehittää itseään jatkuvasti. Koulutusta voidaan tarkastella yrittäjyyslähtöisesti ja pohtia sen tuomia valmiuksia ryhtyä yrittäjäksi. Yhteisöpedagogin yrittäjänä on osattava markkinoida itseään ja osaamistaan kentällä sekä erottua joukosta. Koulutus voi antaa ammatillis-

ta itsevarmuutta sekä taitoja toteuttaa erilaisia toiminnallisia menetelmiä. Koska yhteisöpedagogi yrittäjänä on uutta, on tulevan yrittäjän oltava valmiina jakamaan ideoitaan sekä etsittävä aktiivisesti erilaisia tapoja toteuttaa yritystoimintaa.

”Yhteisöpedagogikoulutus on antanut erinomaiset välineet toimia ihmisten kanssa yhteistyössä ja olla rohkeasti mukana kaikenlaisessa toiminnassa. Sen vuoksi koen yhteisöpedagogien sopivan erinomaisesti yrittäjiksi. Vaikka itse liiketoimintaan vaadittavia tietoja koulussa ei varsinaisesti opittukaan, antaa koulutus kuitenkin kyvyn etsiä tietoa ja rohkeasti hakeutua tilanteisiin joissa oppii tarvittavia asioita. Yrittäjänä toimiminen vaatii ihmisten kanssa toimimista ja erityisesti sijoittajahaussa rohkeaa esilletuloa. Tämä on yksi yhteisöpedagogien vahvuuksista. Jos pitäisi valita henkilö, jonka kanssa pyörittäisin yritystä, valitsisin mielelläni yhteisöpedagogin. Tiedän silloin henkilön olevan myös kykenevä toimimaan ihmisten kanssa.” (H2)

”Erilaisia yrittäjyys- ja innovaatioseminaareja järjestetään eri koulujen yhteydessä mutta myös ostopalveluna, joten kannattaa hyödyntää verkostoitumista ja ideoiden jakamista. Isommassa innovaatiotapahtumassa voi saada juuri sitä omaa ammatillisuutta tai yritystoimintaa ajatellen niitä keskeisempiä ajatuksia ns. vieraasta leiristä kun taas jos katselee asioita pelkästään omasta perspektiivistä, voi moni kuningasidea jäädä löytymättä.” (H4)

Haastattelimme alalla toimivaa yrittäjää (H9), joka ei itse ole yhteisöpedagogi, mutta hän valmentaa ja kouluttaa yhteisöpedagogeja. Hän näkee yhteisöpedagogin osaamisen haasteina menetelmäosaamisen ajantasaisuuden, tuotteistamisen ja markkinoinnin. Ryhmäilmiöistä on hyvä pohjatietous, jonka päälle tarvittaisiin menetelmäosaamista. Ryhmäosaamisen ansiosta yhteisöpedagogi oppii nopeasti esimerkiksi fasilitointitekniikoita, mutta näiden pitäisi olla perusosaamista jo koulutuksesta.

Yrittäjä (H9) näkisi tarpeelliseksi, että yhteisöpedagogikoulutukseen sisältyisi seuraavien osaamisalojen perusteita ja joidenkin osalta myös syventäviä opintoja: virtuaalifasilitointi, työnohjaus, valmentaminen, ratkaisukeskeinen ja systeeminen ohjaustapa, mindfulness, ajanhallinta- ja työhallintatekniikat - getting things done, Zen to done ja pomodore, dialogitaidot, prosessinkehittäminen lean-menetelmillä ja caf-mallilla, voimauttava valokuvaus, palvelumuotoilu, sovittelu, verkosto- ja vapaaehtoisjohtaminen, vuorovaikutus non violent communication-, oppimis-kontrolli- tai Thomas Gordonin -vuorovaikutusmallilla, toisen ja kolmannen sukupolven fasilitointimenetelmät eri tilanteisiin, kuten kokouksiin, yhteiskehittämiseen, organisaatiokehittä-

tämiseen, ongelmanratkaisuun, voimaannuttamiseen, vertaisoppimiseen ja itse ohjautuviin ryhmiin, sekä Art of Hosting – toimintamalliin.

Humanistisen ammattikorkeakoulun tekemässä uraseurantaraportissa vastaajat saivat kertoa mitä opintoja he olisivat toivoneet lisää tutkintoon. Yhteisöpedagogien moninaiset työnkuvat näkyvät vastauksissa, sillä toivomuksia tuli hyvin laajalta skaalalta. Opintoihin kaivattiin muun muassa lisää käytäntöä, työelämäyhteyksiä, teoriaa, lakia ja hallintoosaamista, järjestötietoutta ja erilaisia oman alan lisäopintoja kuten erityiskasvatusta, menetelmäosaamista, ja sukupuolisensitiivisyyttä. Lastensuojelu omana aihealueenaan sai eniten yksittäisiä vastauksia, johon liittyviä opintoja olisi kaivannut 18 vastaajaa. Myös yrittäjyysopintoja kaivattiin lisää opetussuunnitelmaan. (Väisänen & Määttä 2014, 21–22.)

Humanistinen ammattikorkeakoulu pyrki vastaamaan kehitystarpeeseen uudistamalla opetuspedagogiikkaa. Syksyllä 2013 Humanistisessa ammattikorkeakoulussa käyttöön otetun valmennuspedagogisen mallin keskeisenä tavoitteena on vahvistaa työelämälähtöisyyttä. Tämä tarkoittaa sitä, että koulutuksen eri vaiheissa ja muodoissa edistetään selkeästi ja johdonmukaisesti opiskelijan todellisten työelämässä tarvittavien ammatillisten ja yleisten tietojen, taitojen ja valmiuksien kehittymistä. Tämä tarkoittaa työelämän tapaista toiminta- ja oppimiskulttuuria, jolloin oppiminen tapahtuu mahdollisimman paljon työelämän todellisissa tai niitä simuloivissa tilanteissa. Mallin perustana ovat Humanistisen ammattikorkeakoulun toiminnan keskeiset lähtökohdat, humanistiseen ihmiskäsitykseen liittyvät arvot ja tehtävä yhteiskunnallisena vaikuttajana ja kansalaisyhteiskunnan kehittäjänä. (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2014.) Haasteena valmennuspedagogiseen malliin on se, että opiskelijat etenevät eri tahtiin, eikä valmennusryhmän jäsenet etene synkronisoidusti toisiinsa nähden yksilöllisellä tasolla. Toisaalta mahdollisuus eriaikaiseen etenemiseen tuo joustoa opiskelijoille edetä omaan tahtiin, joka edesauttaa merkittävästi opintojen etenemistä.

Myös toiveet yrittäjyysopetuksen lisäämisestä otettiin huomioon uuden opetussuunnitelman tekemisessä. Humanistisen ammattikorkeakoulun 2013 – 2018 opetussuunnitelmassa ammatillaiseksi kehittyminen ja ammatillisen kasvun prosessi (5op) -kursilla käsitellään yrittäjälle ominaisten taitojen harjaannuttamista. Näitä taitoja ovat itsensä johtaminen, itseohjautuvuus, vastuu opinnoista ja ongelmanratkaisutaidot.

Kurssin keskeisiä tavoitteita yrittäjyyden kannalta on, että opiskelija ymmärtää itseohjautuvuuden ja opinnoista vastuun ottamisen merkityksen, sekä osaa käyttää oppimiseen liittyvää tieto- ja viestintätekniikkaa. Lisäksi opiskelija osaa arvioida omaa oppimistaan ja ammatillista kehitystään. Yhteiskunta- ja työelämätoimijuus (5op) - kurssilla perehdytään syvemmin työelämän monimuotoisuuteen ja siihen liittyvään päätöksentekoon. Kurssilla käsitellään ihmisoikeuksia, vastuunottamista ja kestävän kehityksen periaatteita, sekä ammatillisia ja oppimisen verkostoja. (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2013.)

Menetelmäopintojen osalta opetussuunnitelmasta voidaan nostaa esiin ohjaamisen (5op) – kurssi. Sen keskeisenä tavoitteena on, että opiskelija tuntee ohjaamisen teoreettista perustaa, osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida tavoitteellisen ryhmän ohjaustilanteen sekä tuntee ryhmien toimintaan liittyviä keskeisiä lainalaisuuksia. Lisäksi opiskelija saa omakohtaista kokemusta ryhmänohjaajana toimimisesta, joka on oleellinen taito yrittäjänä. Osallistava pedagogiikka (5op) - kurssissa opiskelija oppii käyttämään osallistavia menetelmiä, jotka voivat olla merkittäviä työkaluja yrittäjälle erityisesti konsultaatio- ja ohjaustyössä. Ammatilliset opinnot (30op) – kurssi tarjoaa aloitavalle yrittäjälle mahdollisuuden kehittää omaa erityisosaamistaan esimerkiksi taide-, liikunta-, tai seikkailukasvatuksen osalta. Opiskelija voi kehittää omaa ammatillisuuttaan ja löytää jo opintojen aikana toteuttamiskelpoisen ja motivaatiota herättävän liikeidean ammatillisten opintojen kautta. (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2013.)

5 YHTEISÖPEDAGOGI YRITTÄJÄNÄ

Yhteisöpedagogin ammatillisen asiantuntijuuden kompetensseja tarkastellessa voi löytää useita yrittäjälle tarpeellisia ominaisuuksia. Näitä ovat esimerkiksi ihmisten parissa toteutettavalle työlle asetetut ominaisuudet sekä taidot ohjata erilaisia ryhmiä ja kehittää jatkuvasti omaa ammatillista taitoa. (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2013.)

Yhteisöpedagogi yrittäjänä on uusi ilmiö yrittäjämaailmassa, johtuen siitä, että yhteisöpedagogi tutkintonimikkeenä on kovin tuore. Ensimmäiset yhteisöpedagogit val-

mistuivat vuosina 2001–2004. Uudet alan yrittäjät ovat luomassa uudenlaista yrittäjyyskenttää ja siten avain menestykseen voi olla siinä, että yhteisöpedagogi keksii jotain, mitä muut ammattialat eivät ole keksineet tai osanneet tuottaa menestyksekkäästi. Yhteisöpedagogia yrittäjänä on katsottava ikään kuin laatikon ulkopuolelle ja luotava kysyntä, jota ei vielä ole syntynyt. Yhteisöpedagogi voi siirtyä myös valmiille markkinoille, jossa on jo kilpailijoita, kuten esimerkiksi iltapäiväkerhotoiminta tai lastensuojelun sektori. Valmiissa kilpailutilanteessa yhteisöpedagogi voi tuoda jotain uutta kompetenssia markkinoille, jolla voi olla merkittävä kilpailuetu. Tällaisia kompetensseja voivat olla esimerkiksi yhteiskunnallis-kulttuuristen ilmiöiden tunnistaminen, osallisuuden keinojen vahvistaminen tai järjestö- ja nuorisotyössä käytettävien tietojen ja taitojen kohdentaminen.

Käytännössä kannattavaan liiketoimintaan pätee samat menestyksen tekijät alasta riippumatta. Lähtökohdat menestyvään yritystoimintaan luovat huolellinen suunnitteleminen liiketoimintasuunnitelman avulla, liikeidea, kilpailijoiden kartoittaminen, kantava toiminta-ajatus, markkinoiden tuntemus, ammattitaito sekä kannattavuuslaskelmien laatiminen. Näillä toimenpiteillä pystytään kartoittamaan ja vähentämään riskejä, joita yritystoiminta tuo. Yrittäjän on oltava paineensieto- ja yhteistyökykyinen, pitkäjänteinen, ulospäin suuntautunut ja täsmällinen. Lisäksi hänellä on oltava omaa tahtoa ja halua, rohkeutta ottaa hallittavissa olevia riskejä ja päämäärätietoisuutta. (Heilman-Rantala & Puttonen 2008.)

Monitaitoisen ja rohkean yhteisöpedagogin mahdollisuudet toimia yrittäjänä nähtiin haastatteluissa yhtä todennäköisiksi kuin millä tahansa muullakin alalla. Toisaalta, yhteisöpedagogiksi opiskelemaan hakeutuva ei välttämättä ole kiinnostunut yritystoiminnasta. Tulevaisuudessa nähdään lisääkö opintosuunnitelmaan lisätty yrittäjyyspolku yhteisöpedagogiyrittäjien määrää. Yrittäjyyspolku antaa entistä monipuolisemmin neuvoa ja työkaluja yrittäjyyteen opiskelujen aikana. Yhteisöpedagogin työkenttä on niin laaja ja raja häilyvä, joten yhteisöpedagogilla on hyvät mahdollisuudet laajentaa toimintaa myös toisen ammattikunnan alueelle. Yrittäjyyspolun tuottama tulos ja mahdollinen lisääntyvä kiinnostus yrittäjyyttä kohtaan ovat seuraavia potentiaalisia jatkotutkimusaiheita, joiden avulla Humanistisen ammattikorkeakoulun yrittäjyyskasvatusta voidaan kehittää tulevaisuudessa.

Yhteisöpedagogien nähdään työllistyvän omalle alalleen hyvin. Ongelmana kuitenkin nähdään tutkintonimikkeen tuntemattomuus työmarkkinoilla. Kysyntää alalla on, mutta työnantajat eivät osaa hyödyntää yhteisöpedagogin osaamista. He eivät välttämättä palkkaa yhteisöpedagogia, koska tutkinto ei ole tuttu.

”Alalla on jatkuvasti kasvava kysyntä, mutta kunnat eikä yksityinen sektori tiedä, mihin suuntaan tarttua. Kysyntä ja tarjonta ei kohtaa, koska kysyntä ei tiedä tarjonnasta, ja toisinpäin.” (H2)

5.1 Oman osaamisen tunnistaminen

Kun motiivi yrityksen perustamiselle on selvä, on seuraavaksi ryhdyttävä pohtimaan omia ammatillisia vahvuuksia, jonka ympärille yhteisöpedagogi voi rakentaa liikeidean. Yhteisöpedagogin on tunnettava omat vahvuutensa, jotta mahdollinen liikeidea voi tulla täytäntöön.

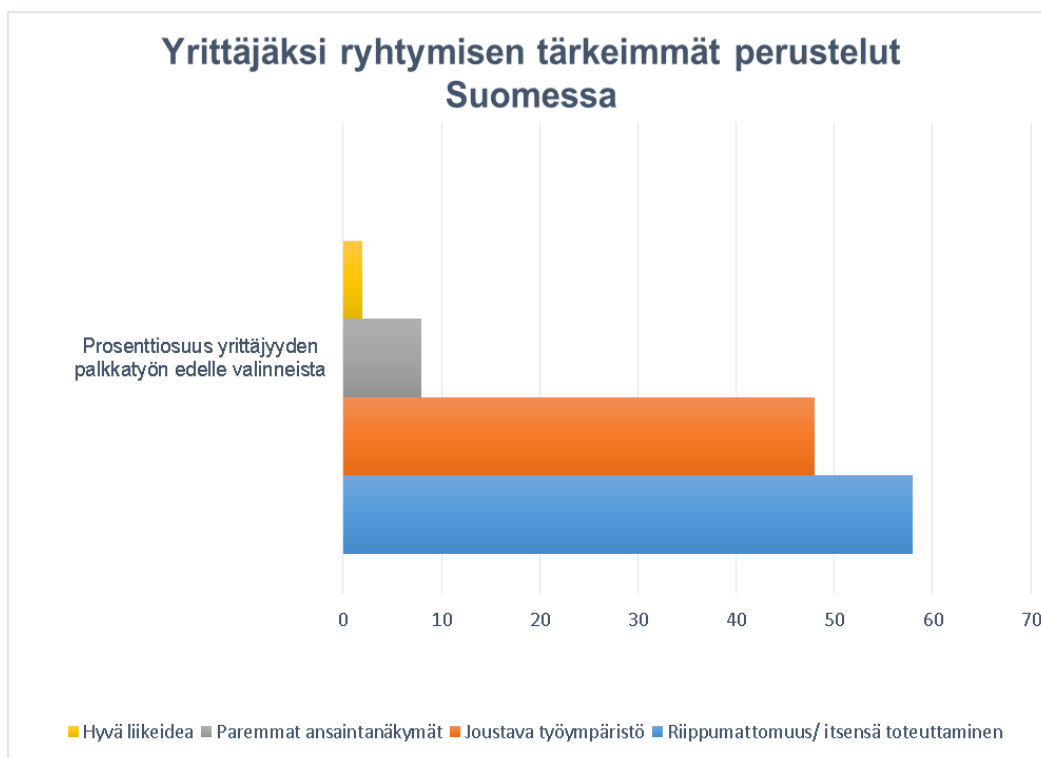
Yrittäjyysvalmiudet nähdään nykyaikana jopa kansalaisvalmiuksina, niistä on hyötyä elämässä muutenkin. Ammattitaidon lisäksi oma-aloitteisuus, sosiaaliset taidot, viestintätaidot, joustavuus ja ongelmanratkaisukyky ovat hyödyllisiä ominaisuuksia kaikille. (Väre, Anna 2015.)

Henkilökohtaiset ominaisuudet ja valmiudet antavat hyvän pohjan yrityksen perustamiselle. Hyviä ominaisuuksia ovat luovuus, rohkeus ja epävarmuuden sietokyky. Yrittäjällä pitää olla rohkeutta ottaa riskejä. (Uusyrityskeskus 2014, 6.) Yrittäjänä toimiminen edellyttää aktiivisuutta ja pitkäjänteisyyttä toiminnan jatkuvaan kehittämiseen. Yrittäjän pitää olla kärsivällinen, itsevarma ja tavoitteellinen, koska yrityksen ja tuotteiden tunnetuksi tekemiseen voi mennä hyvinkin paljon aikaa. Henkisten ja fyysisten voimavarojen on oltava hyvät, ja tärkeää on olla nöyrä sekä paineen- ja stressinsietokykyinen. Asiakassuhteet pitää hoitaa ystävällisesti, joustavasti ja palvelunhaluisesti, oli itsellä miten huono päivä tahansa. Yrittäminen on pääasiassa asiakaspalvelua ja mitä paremmin sen tekee, sitä paremman kuvan yritys antaa itsestään. Asiakkaiden luottamusta ei saa koskaan pettää. (Heilman - Rantala & Puttonen 2008, Parkkinen 1999.) Yhteisöpedagogilla on hyvät sosiaaliset taidot. Asiakassuhteiden lisäksi taitoja tarvitaan työyhteisössä, mikäli yrityksessä työskentelee useampia henkilöitä.

Lujuutta, yhteistyökykyä ja jämyyttä pitää löytyä, jotta tulee toimeen kilpailijoiden, henkilökunnan ja viranomaisten kanssa. Johdonmukaisuutta tarvitaan, jotta toiminta jatkuisi suunnitellulla tavalla. Järjestelmällisyyden avulla asioita pystytään hoitamaan oikeassa tärkeysjärjestyksessä välttämällä kaaosta ja töiden kasaantumista. Kielitaito on yhä tärkeämpää koko ajan kansainvälistyvässä liiketoiminnassa. (mt.) Yhteisöpedagogilla on mahdollisuus valita osaksi opintojaan syventävät kehittämis- ja johtamisopinnot, joka antaa valmiudet oman liiketoiminnan toteuttamiseen kehittämisen ja johtamisen osalta.

5.2 Motivaatio ryhtyä yrittäjäksi

EU:n komission yritysbarometrin (2012) mukaan yrittäjäksi ryhtymisen tärkeimmät perustelut Suomessa ovat riippumattomuus ja itsensä toteuttaminen. Muita tärkeitä syitä ovat joustava työympäristö ja paremmat ansaintanäkymät. Noin 3 prosenttia kyselyyn osallistuneista piti hyvää liikeideaa tärkeimpänä perusteluna.

Kuva 1. Yrittäjäksi ryhtymisen tärkeimmät perustelut Suomessa

Kysely tuo selvästi esiin ihmisten halun olla riippumaton muista ja toteuttaa itseään. Näihin edellä mainittuihin liittyy myös vahvasti halu hyödyntää omaa luovuutta ja oppia uutta osaamista. (EU:n komissio 2012.)

Yrittäjälle motivaatio perustaa yritys voi muodostua työllisyysnäkökulmasta. Yrittäjä haluaa työllistää itsensä ja sen lisäksi mahdollisesti luoda työpaikkoja muille alan ammattilaisille. Työn monipuolisuus sekä uusien innovaatioiden kehittäminen ja palvelutarjonnan laajentaminen antavat yrittäjälle mahdollisuuden mitata omaa luovuuttaan. Itselleen vastaaminen ja omien onnistumisien ja epäonnistumisien kautta yrittäjä vahvistaa omaa riippumattomuuttaan. Joskus taloudellista hyötyä suuremmaksi motivaatioksi nousevat oman aikataulun toteuttaminen sekä mielekkäässä, omavalintaisessa työyhteisössä työskentely. Yrittäjyys voi olla myös osa ystävyyttä. Kun lapsesta asti tuntenut kaveriporukka ennen perusti bändin, voi se nyt perustaa yhteisen yrityksen. (Väre, Anna 2015.) Yrittäjyyden parissa vietetty aika sitoo yrityksen parissa toimivia ihmisiä yhteen ja voi täten luoda pitkäaikaisia ihmissuhteita heidän välilleen.

Työ on tärkeä osa ihmisen elämää. Oikean alan ja hyvän työpaikan löytäminen voi olla vaikeaa, mutta alistuminen työpaikan huonolle ilmapiirille, keho palkka, tai tyytyminen työhön, joka ei tunnu mielekkäältä, voi vaikuttaa radikaalisti jaksamiseen myös kotona. Tyytymättömyys onkin yksi monista syistä, joista voi syttyä kipinä ryhtyä yrittäjäksi. Toisaalta mielekkäässä työpaikassa tai harrastuksen kautta saatu työkokemus ja osaaminen voivat motivoida kokeilemaan omia siipiään. Jotkut ajautuvat johtamaan perheen yritystä sukupolvenvaihdon kautta, toiset kuin sattuman oikusta tai keksittyään loistavan liikeidean, jota ei voi jättää hyödyntämättä. On myös ihmisiä, joille yrittäjyys on ollut ainoa päämäärä jo pienestä pitäen. (Ukko.fi 2015.)

Halu tehdä asioita omalla tavalla ja vapaus päättää omasta työstään motivoi myös haastateltavia ryhtymään yrittäjäksi. Ja ylipäätään itsensä työllistäminen tässä yhteiskunnan heikossa taloudellisessa tilanteessa vaikuttaa asiaan.

”Alan alhainen palkkaus verrattuna koulutuksen tasoon houkuttelee yrittäjäksi.”
(H1)

Myös luovaa hulluutta ja halua erottua joukosta peräänkuulutetaan. Halutaan olla oman itsensä herra eikä osa jotain koneistoa. Omalle erityisosaamiselle ei löydy valmista työpaikkaa, vaan se pitää luoda itse. Perustamalla oma yritys, pystytään vastaamaan hajallaan olevaan kysyntään.

Yrittäjyyden kannattavuuteen löytyi haastattelujen kautta monta näkökulmaa. Yrittäjän ominaisuudet toimia tehtävässä koettiin tärkeäksi. Toisaalta taas koulutusta tai toimialaa tärkeämpänä nähtiin oikean asiakaskunnan ja liikeidean löytyminen. Yhteisöpedagogien toimialalla jollain osa-alueella nähtiin olevan enemmän potentiaalia yritystoiminnalle kuin jollain toisella. Tutkinnon tuottama erityisosaaminen koettiin helpoksi tuotteistaa, mutta haasteelliseksi löytää oikea asiakaskunta, joille myydä palvelua. Yhteisöpedagogin koulutus nähtiin hyödyllisenä pohjana, vaikka yritystoiminnan aloittaisikin eri alalla.

”Pitää myös muistaa, että yrittäjäksi ryhtyminen ei vaadi ”erinomaista liikeideaa” tai muuten jotenkin mullistavaa ideaa. Yrityksen voi perustaa vaikka kotileipojana, joka leipoo leipää. Harva meistä kehittää miljoonaluokan bisnesideaa, vaan monet meistä yrittäjistä tekee ihan normaalia päivätyötä, mutta vain yrittäjänä ja maksaa itselleen palkkaa siitä.” (H2)

”Jokainen idea on toimiva, kunhan sen toteuttaa oikein. Ja työskentely opettaa paremmin kuin yksikään koulu tai oppitunti.” (H2)

”Yhteisöpedagogien ala ei ole ehkä niitä ilmeisimpiä kansainvälisen kasvun start-up aloja, joiden tuotteet tai palvelut skaalautuvat helposti ympäri maailmaa, mutta sellaisiakin ideoita voimme nähdä tulevaisuudessa. Useimmiten kyse on pienestä yrityksestä, joka työllistää yrittäjän itsensä ja mahdollisesti muitakin, tarjoaa palveluita alueellisesti ja toimii hyvin verkottuneena.” (H3)

5.3 Innovatiiviset yritysideal

Yrittäjyys nähdään positiivisena ja potentiaalisena työllistymisen väylänä. Yrittäjyyden näkymät paranevat ja yrittäjyyden merkitys kasvaa. Yhteiskunta on muuttumassa yrittäjämyönteisemmäksi. Kunnat lisäävät palveluiden ulkoistamista, joten miksei tarttua tilaisuuteen?

”Monia lasten ja nuorten palveluja voi jo nyt tarjota yrittäjänä ja tämä varmasti lisääntyy. Esimerkkinä vaikkapa harrastustoiminta; vapaaehtoisia ohjaajia on vaikeaa saada ja vanhemmat ovat jo aika kiireisiä ja kypsyneitä jatkuviin projekteihin eri järjestöjen hyväksi. Yksityisellä tarjonnalla olisi tässä markkinaa tyyliin ”maksa kausimaksu, lapsesi saa harrastaa ja sinun ei tarvitse myydä vessapaperia tai leipoa pullaa”. Yhteisöpedagogi voisi olla tässä työssä koordinoijana, yrittäjänä ja kerätä tarvittavat ohjaajaresurssit ympäriltään.” (H3)

”Palveluiden myyminen voisi olla yksi yritysidea. Elämykselliset iltapäivä- ja kesäkerhot lapsille joko kunnan ostopalveluna tai sitten ihan yksityisenä tai sitten synttäripalvelu; vanhemmat ovat valmiita käyttämään yllättävän paljon rahaa siihen, ettei heidän tarvitse itse järjestää synttäreitään vaan he voivat ulkoistaa sen luotettavalle asiantuntijalle.” (H5)

Lastensuojelussa ja vapaa-ajantoiminnassa työskentelee jo paljon yrittäjiä. Savon Sanomat uutisoi aiheesta 15.1.2014, jossa todetaan, että monet lastensuojelualan yritykset ovat tuplanneet liikevaihtonsa. Yksityisten lastenkotien määrä on kymmenessä vuodessa yli kaksinkertaistunut, mutta viime vuosina kasvu on tasaantunut.

Yhteiskunnalliset muutokset vaikuttavat yritysten toimintaan ja niiden kannattavuuteen. Väestön ikärakennetta tarkasteltaessa on havaittavissa väestön ikääntymistä, jolla on suuria vaikutuksia yhteiskunnan eri sektoreille. Kasvavassa määrin ikäihmiset edustavat eri alojen asiakaskuntaa. Yrityksen asiakaskuntaa kartottaessa on syytä huomioida heidät. Liikeideana voi olla esimerkiksi ikäihmisille tarjottavat vapaa-ajanpalvelut.

”Myös yhteiskunnallinen yrittäjäyys ja sen osana sosiaalinen yrittäjäyys kasvavat Suomessa, siinä voisi olla yhteisöpedagogeille hyvä sauma.” (H5)

Yhteiskunnallinen yrittäjäyys on sekoitus yhdistystoiminnan arvomaailmaa ja yhteisöllisyyttä sekä yrityksille ominaista kannattavaa liiketoimintaa. Yhteiskunnallisessa yrittäjäyydessä on tarkoituksena ratkaista yhteiskunnallisia ongelmia liiketoiminnan keinoin ja kohdentaa saatu liikevoitto yhteiskunnan hyväksi. (Kakko 2013, 18.) Yhteisöjen vuorovaikutuksen, osallistavan johtamisen ja valmentamisen maailma sekä strateginen johtaminen ovat lähellä yhteisöpedagogin osaamisaluetta.

”Pienet ja keskisuuret järjestöt ja yritykset eivät pysty välttämättä palkkaamaan täysiaikaista fasilitaattoria, valmentajaa tai työnohjaajaa, vaan nämä palvelut

hankitaan tarpeen mukaan. Tällöin yrittäjyys tai osuuskuntamuoto on yksi hyvä tapa vastata tähän kysyntään.” (H9)

”Yhteisöpedagogi voisi toimia yritysten, julkisen ja kolmannen sektorin strategia-työn tukemisessa tarjoamalla työpajoja, joissa toiminnallisten ja yhteisöllisten kehittämismenetelmien avulla työpaikan ydintiimi voisi tehdä strategiansa tai muun ajankohtaisen kehittämistyönsä.” (H5)

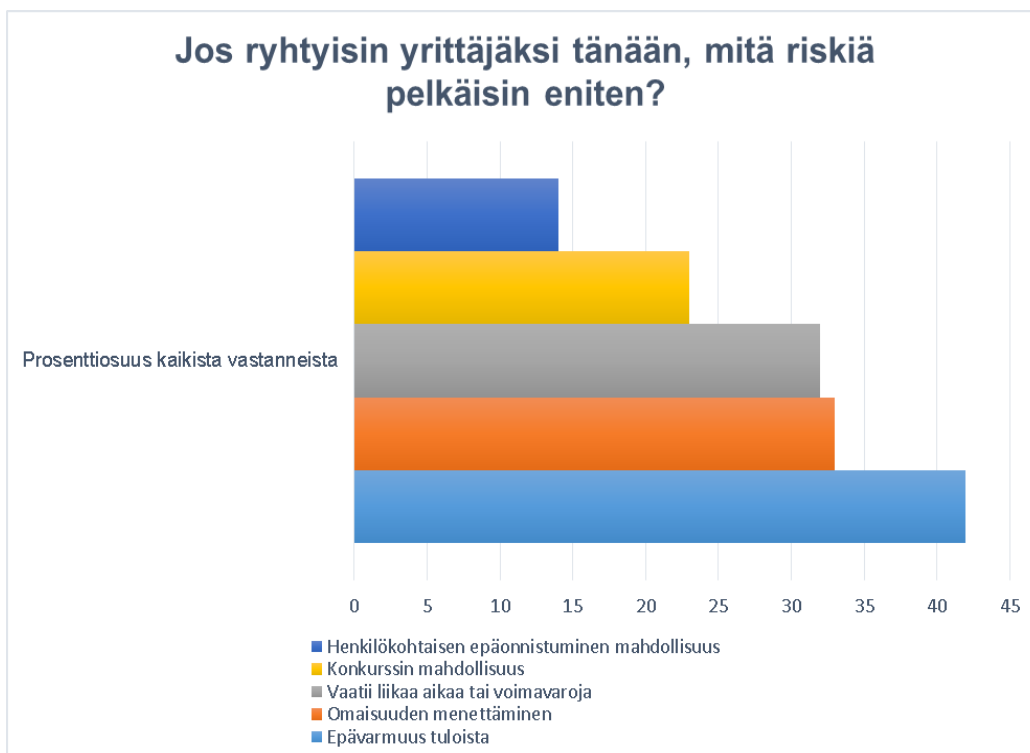
”Yhteisöpedagogi-yrittäjillä olisi varmasti saumaa monenlaisissa kasvua tuke-
vissa palveluissa, mutta jäin vain miettimään sitä kuinka paljon sitä kautta on
mahdollista ostaa palveluita. (H4)

Niin, se varmasti ottaa aikansa ennen kuin yhteisöpedagogin työkentällä yrittäjyys
nähdään luonnollisena vaihtoehtona tuottaa palveluita. Tällä hetkellä luontevinta on
työllistyä kunnalle tai kolmannelle sektorille. Se vaatii jopa hiukan hulluutta perustaa
yritys ja kilpailla järjestöjen ja kunnan palveluiden rinnalla ihmisten hyvinvoinnista ja
vapaa-ajasta.

Tietotekniikan kehittyminen ja Internetin merkityksen nousu tuovat mukanaan uusia
innovaatioita. Nuorten osallistaminen uusien palveluiden kehittämisessä on mahdol-
lista viedä ajatukset aivan uudelle tasolle. Yhteistyötä voi tehdä tahojen kanssa, jotka
eivät aiemmin ole toimineet yhdessä. Miltä kuulostaisi syrjäytyneiden nuorten kokki-
koulu tunnetun kokkivalmentajan johdolla Jamie Oliverin tapaan? Tai voisivatko yri-
tykset ottaa mallia nuorisotiloista, joissa järjestetään peli-iltoja ja tätä kautta vahviste-
taan nuorten sosiaalista osallisuutta?

5.4 Yrittäjyyden riskit

EU:n komission yritysbarometrin (2012) mukaan yrittäjyydessä koetaan olevan useita
riskejä. Kuva 2. kertoo millaisia riskejä koettiin liittyvän yrittäjyyteen. Yli 40 prosenttia
kyselyyn osallistuneista koki epävarmuuden tuloista riskinä. Yli 30 prosenttia koki
riskinä menettää omaisuutta. Muita riskejä olivat liiallinen ajan ja voimavarojen käyt-
tö, konkurssin mahdollisuus ja henkilökohtainen epäonnistuminen.

Kuva 2. Jos ryhtyisin yrittäjäksi tänään, mitä riskiä pelkäisin eniten?

Yhteisöpedagogin ryhtymistä yrittäjäksi rajoittaa jossain määrin voimassa oleva lainsäädäntö ja tutkinnon sijoittuminen humanistiselle ja kasvatusalalle. Esimerkiksi yhteisöpedagogilla on mahdollisuus työskennellä yrittäjänä lastensuojelusektorilla, mutta varsinaista psykiatrisia palveluita yhteisöpedagogi ei voi tarjota ilman jatko-opintoja tai sosiaali- ja terveysalan koulutusta.

Se mihin ympäristöön ja millaisia palveluita yhteisöpedagogi tuottaa, vaikuttaa siihen, riittävätkö yhteisöpedagogin koulutustausta tehtävän suorittamiseen, vai vaaditaanko osaksi myös muunlaista ammatillista osaamista. Tällaisena esimerkkinä voidaan pitää lastensuojelusektoria, joka tänä päivänä on tuttu työympäristö yhteisöpedagogeille. Erityisen sopivana koulutuksena lastensuojelulaitoksessa vaativissa hoito- ja kasvatustehtävissä toimiville työntekijöille voidaan pitää sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain 6 §:ssä tarkoitettua sosiaali- tai terveysalan ammattikorkeakoulututkintoa. Lastensuojelulaitoksessa on oltava lasten ja nuorten tarvitsemaan hoitoon ja kasvatukseen nähden riittävä määrä sosiaalihuollon ammatillista ja muuta henkilöstöä. (Lastensuojelulaki (417/2007).)

Yrittäjä toimii oman yrityksensä johtajana. Laitoksen hoito- ja kasvatustehtävistä vastaavalla johtajalla tulee olla sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuuksista annetun lain 10 §:n 4 momentin mukainen kelpoisuus. Hoito- ja kasvatustehtävissä olevan henkilöstön kelpoisuusvaatimuksissa on otettava huomioon toimintayksikön asiakaskunnan erityistarpeet ja toiminnan luonne. Kunnallisten lastensuojelulaitosten henkilöstön kelpoisuusehdoista säädetään sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetussa laissa. (Lastensuojelulaki (417/2007).)

On huomattava, että usein lastensuojelusektori vaatii moniammatillista osaamista ja yrittäjällä on vastuu moniammatillisen työyhteisön rakentamisesta lainsäädännön puitteissa. Kunnassa lastensuojelun toimeenpanoon liittyvistä tehtävistä vastaa sosiaalihuoltolain (710/1982) 6 §:n 1 momentissa tarkoitettu toimielin. Sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen on lastensuojelua järjestäessään oltava tarvittaessa yhteistyössä kunnan eri hallintokuntien, muiden viranomaisten samoin kuin muiden kuntien ja kuntayhtymien sekä muiden palveluja järjestävien yhteisöjen ja laitosten kanssa riittävien ja tarvetta vastaavien palvelujen järjestämiseksi ja asiantuntemuksen turvaamiseksi kunnassa. (Lastensuojelulaki 417/ 2007.)

Sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain (272/2005) 11 §:n mukaisesti sosiaalihuollon muihin ammatillisiin tehtäviin kelpoisuusvaatimuksena on tehtävään soveltuva ammattitutkinto tai muu soveltuva koulutus. Lain 6 §:n mukaan kelpoisuusvaatimuksena sosiaaliohjaajan tehtäviin on tehtävään soveltuva sosiaalialalle suuntaava sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkinto. Lain perustelutekstissä mainitaan että esimerkiksi nuorisotyöntekijät toimivat usein moniammatillisen tiimin osana muun muassa lastensuojelun avo- ja laitoshuollossa sekä päihdehuollossa.

Kun siirrytään tarkastelemaan laajemmin yhteisöpedagogin tutkinnon tarjoamaa kelpoisuutta, voidaan todeta, että kelpoisuus avaa monipuolisen työympäristön. Yrittäjänä yhteisöpedagogilla on mahdollisuus toimia koululaisten aamu- ja iltapäiväkerhotoiminnan tuottajana, sillä opetustoimen henkilöstön kelpoisuuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (115/2004) 9a §:n mukaan yhteisöpedagogi (AMK) on kelpoinen koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajan tehtäviin. Koulumaailmassa yhteisöpedagogi voidaan nähdä myös opettajan roolissa. Yhteisöpedagogi (AMK) on

soveltuvan ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneena kelpoinen toimialan ammatillisten opintojen opettajaksi sen jälkeen, kun hän on suorittanut opettajan pedagogiset opinnot sekä opinto-ohjaajan tehtäviin suoritettuaan lisäksi säädetyt opinto-ohjaajan opinnot.

Taloudelliset riskit ovat keskiössä, silloin kun puhutaan yritystoiminnasta, jonka toiminnan ensisijainen tarkoitus on tuottaa voittoa. Yhteisenä uhkana kaikille yrittäjille voidaan pitää rahoituksen järjestämistä ja markkinatilanteen muutoksia. EU:n komission (2012) yritysbarometrin mukaan ihmiset pitävät suurimpina riskeinä epävarmuutta tuloista ja pelkoa omaisuuden menettämisestä. Yhteisöpedagogin erityisenä uhkana rahoituksen suhteen voidaan pitää alaan liittyvää ennaltaehkäisevää luonnetta. Kuntien ja järjestöjen eläessä tiukkaa taloudellista kautta, joudutaan usein tilanteeseen, jossa pyritään suorittamaan välttämättömät toimenpiteet ja karsitaan niistä toimenpiteistä, joiden ei suoranaisesti koeta vaikuttavan organisation henkiin jäämiseen. Riskien huomiominen yhdistää kaikkia yrittäjiä. Pelko kannattavuuden saavuttamattomuudesta ja velkaantumisesta voivat johtaa yrityshaaveiden kaatumiseen.

Tiedonpuute lainsäädännöistä, verotuksesta ja sopimusten tekemisestä voivat olla myös riski liitetoiminnassa ja johtaa suuriin kokonaisvaltaisiin ongelmiin, joiden vaikutus voi ulottua yrityksen talouteen, henkilöstön keskinäisiin suhteisiin tai yrityksen imagoon ja yrityksen luotettavuuteen. Vastuuntuntoinen yrittäjä ottaa selvää asioista hyvissä ajoin, kysyy rohkeasti ja ottaa apua vastaan tarvittaessa. Yrittäjän vastuulla on ottaa selvää ajankohtaisista muutoksista ja säädöksistä, jotka koskettavat yrittäjän elinkeinoa.

Taloudellisten uhkien lisäksi yhteisöpedagogiyrittäjän henkilökohtainen osaaminen ja voimavarat ovat oleellinen osa yrittäjyyttä. Koska yrittäjäkin on ihminen, on inhimillisyys otettava huomioon yhtenä riskitekijänä. Jonain päivänä yrittäjä voi sairastua ja yrityksen on jatkettava eteenpäin. Stressaamisella ja suuren vastuun kantamisella yhdistettynä vapaa-ajan vähenemiseen voi olla vaikutuksia ihmisen terveyteen ja hyvinvointiin.

Yrittäjän on pidettävä kokonaisvaltaisesti huolta itsestään. Yrittäjät eivät tule ajatella omaa terveytensä merkitystä yrityksen elinkaaren, menestymisen ja kasvun

näkökulmasta. Yrittäjien työhön liittyy monia fyysisiä ja psyykkisiä kuormitustekijöitä, jotka aiheuttavat terveyshaittoja ja yllirasittuneisuutta. Yksinyrittäjien tietämys työterveyshuollon palveluista ja tukimuodoista, esimerkiksi Kansaneläkelaitoksesta, on vähäistä. Palveluita käytetään niukasti ja vain alle 50 % yksinyrittäjistä kuuluu työterveyshuollon piiriin. (Laitinen & Ryttyläinen – Korhonen & Männikkö & Vuorimaa 2013, 2.)

Tutkimuksen mukaan suurimmat puutteet osaamisen alueella yrittäjät arvioivat olevan tietotekniikan käytössä, hinnoittelussa ja markkinoinnissa. Lähes puolelta puuttui yrittäjäyyskoulutus kokonaan, koulutus oli hyvin vaatimaton tai yrittäjäyyskurssista oli jo aikaa. Hankkeeseen osallistuneista yrittäjistä alle 10 prosentilla oli yrittäjäyden erikoisammattitutkinto. Lähestulkoon kaikki mukana olleet kaipaavat lisää sekä ammatillista että yrittäjäyysosaamista. Pääsääntöisesti yrittäjät arvioivat, että molemmilla osaamisalueilla tapahtuu muutoksia jatkuvasti ja lisäopiskelu on tarpeen. Yleisesti ottaen opiskelu tapahtuu itsenäisesti verkossa tai julkaisuista opiskellen. Pääasiassa opiskelu kuitenkin keskittyy ammattitaidon ylläpitämiseen, harvemmin yrittäjäyysosaamiseen. Yrittäjien ammattiosaaminen oli pääsääntöisesti vahvaa. (Männikkö, Minna & Hämäläinen, Paula 2013, 73.)

Yleisellä tasolla yrittäjän haasteita ovat uskallus ryhtyä yrittäjäksi, alkupääoman hankkiminen, kyky nähdä liiketoimintamahdollisuuksia ja itseään yrittäjänä. Pitää olla askeleen edellä muita ja ajatella tulevaisuuteen. Töitä pitää tehdä tuplasti enemmän kuin mihin on tottunut toisen palveluksessa. Itsestään pitää osata tehdä luotettava yhteistyökumppani kuntien ostopalveluissa ja myydessä palveluita kuluttajille.

”Sosiaali- ja terveysalalla on paljon kilpailua, mutta myös paljon tarvetta palveluntarjoajille. Toki siellä haasteeksi voi tulla se, että yhteisöpedagogeilta puuttuu sosiaalialan pätevyys.” (H5)

Yhteisöpedagogin toimialalla yrittäjiä on vasta vähän, joten roolimalleja ei ole. Kilpailu on kovaa ja oman idean pitää erottua joukosta. Itseään ja omaa osaamista pitää osata myydä, joka vaatimattomasta suomalaisesta saattaa tuntua vaikealta.

”Alaa ei nähdä yrittäjä-alana, kuten vaikkapa kampaamo-alaa, jossa yrittäjäyys on melkein pakollista.” (H3)

”Sosiaali-, terveys- ja kasvatusalalla yrittäjänä toimiminen on aina persoonatasaista, koska sinulla ei ole valmista tuotetta, kuten juustoraastinta tai tietokonetta jota myyt. Myyt omaa osaamistasi, persoonaasi ja tapaasi tehdä työtä, jonka pitäisi itsessään olla vaikuttavaa. Sen todentaminen tehokkaaksi – epätehokkaaksi on haasteellisempaa kuin laboratorio-olosuhteissa testattavien myyntituotteiden todentaminen.” (H4)

”Alan historia ja eetos eivät rohkaise siihen; monilla on kutsumusta alaan, mutta nimenomaan palkkatyöntekijän roolissa.” (H7)

”Moni pelkää yrittämistä sen oletetun ”vaativuuden” vuoksi. Olen jopa kuullut humanistin suusta, että ”pitäisikö tässä käydä vielä taloustieteen maisterin tutkinto, että uskaltaa yrittäjäksi ryhtyä?”. Ei tarvitse. Jos ei ole matemaattisesti hyvä, niin sitä varten on kirjanpitäjät ja tilitoimistot. Nämä samaiset tekijät voivat laskuttaa asiakkaita, laskea kassavirran sekä neuvoa eri tilanteissa. Lähes kaikkeen yrittäjyyteen liittyvissä kysymyksissä myös voi saada apua erilaisista hautomoista, yrityspajoista ja yritysneuvojilta. Usein nämä palvelut ovat maksuttomia. Ei siis tietotaidollisesti ole mitään estettä lähteä yrittäjäksi myös yhteisöpedagogina. Yrittäjät ovat usein aivan tavallisia ihmisiä, jotka vain haluavat tehdä sitä mistä pitävät. Ainoa mitä yrittäjäksi lähtemiseen tarvitaan, on rohkeus hypätä omaan kelkkaan.” (H2)

6 LOPUKSI

Yhteisöpedagogin on ajateltu työllistyvän kansalais- ja järjestötoiminnan kentälle, mutta alan työllisyystilanne tulevaisuudessa voi olla epävarma. Kuntien jatkuvasti heikkenevä taloustilanne uhkaa kansalais- ja järjestötoiminnan toteuttamista tulevaisuudessa. Kansalais- ja järjestötoiminnan kentällä talouden synkkä kehitys vaikuttaa siten, että kuntien myöntämät erilaisten toiminta-avustukset ovat jatkuvasti leikkausuhan alla kuntien selvittäessä kasvavia menoeriä ja niiden purkamista. Vuosittaisten indeksikorotusten sijaan järjestöt joutuvat varautumaan toiminta-avustusten leikkauksiin. Tämä johtaa siihen, ettei järjestöillä ole mahdollisuutta työllistää alan ammattilaisia ja jo nykyiset työpaikat ovat jatkuvan uhan alla. Avustusten jakoperiaatteiden siirtyminen yhä enemmän projektipainotteiseksi tuo epävarmuutta työllistymisen suhteen sekä luo lyhytaikaisia työllisyysmahdollisuuksia pitkäaikaisten työllisyysmahdollisuuksien sijaan.

Taloustilanteesta riippumatta ihmiset tulevat aina tarvitsemaan palveluita. Sosiaali- ja terveyspalvelut puhuttavat yhteiskunnallisessa keskustelussa ja jatkuvasti pyritään

löytämään uusia yhä tehokkaampia keinoja niiden tuottamiseen. Sosiaali- ja terveyspalveluiden lisäksi erilaisten ennaltaehkäisevien ja sosiaalisen pääomaa tuottavien palveluiden olemassaoloa ei ole syytä väheksyä. Vanha sanonta sanoo, että terveyttä on helpompi ja halvempi hoitaa kuin sairautta ja tästä syystä vaikeassa taloustilanteessa ennaltaehkäisevien palveluiden tuottamiseen tulisi kiinnittää entistä enemmän huomiota. Tarve erilaisten erityisryhmien, kuten erityistukea tarvitsevien lasten ja nuorten, maahanmuuttajien, eläkeläisten sekä pitkäaikaissairaiden ja vammaisryhmien huomioimiseen harrastus- ja kulttuuritoiminnan kentällä lisääntyy. Lisäksi erityisryhmien ymmärtäminen ja hyväksyminen aktiivisina toimijoina ja vaikuttajina synnyttää tarvetta kehittää palvelusektoria niin, että se palvelee yhä laajempaa asiakaskuntaa.

Yhteisöpedagogin kompetensseilla on tulevaisuudessa mahdollisuus ratkaista erilaisia yhteiskunnallisia haasteita kuten nuorten pitkäaikaistyöttömyys ja syrjäytyminen, väestön ikääntyminen tai ihmisten kansalaistoiminnallisen aktiivisuuden lisääminen. Ratkaisu on, että tulevaisuudessa yhteisöpedagogien osaamista hyödynnetään kuntien palveluntarjonnassa luomalla mahdollisuuksia saavuttaa yhä laajempaa asiakaskuntaa huomioiden nuorten ja muiden ryhmien erilaisuus ja yksilöllisyys.

Myös valtaväestö tarvitsee toimintaa osakseen. Ennaltaehkäisevälle kansalaistoiminnalle on yhä enemmän kysyntää. Sosiaaliset kontaktit, omien arvojen ympärillä toimiminen ja itsensä toteuttaminen ovat edelleen niitä toimia, joita ihminen kaipaa elämäänsä. Heikkala (2002, 73) toteaa, että monimutkaistuvassa ja arvoiltaan moniarvoistuvassa maailmassa ihmiset hakevat edelleen erilaisista ryhmistä henkilökohtaisen kiinnittymisen pintoja, mielekästä toimintaa, yhdessäoloa, vertaistukea, yhteistä identiteettiä ja niin edelleen. Jos tarkastellaan yhteiskuntaa palveluntarjoajana ja huomioidaan kysyntä, voidaan todeta, että yhteisöpedagogin tutkinnon ja työssäosaamisen kautta synnytetyille kompetensseille on kysyntää. Yrittäjyys tässä ajassa vaatii yhä enemmän innovaatioita, joiden avulla voidaan synnyttää uusia liikeideoita sekä uusia työllisyysmahdollisuuksia.

”Yrittäjyys itsessään perustuu innovaatioihin – pitää olla innovatiivinen idea, jota ryhdytään toteuttamaan yrittäjänä. Keskeistä on yhteistyö, verkostoituminen, synergia, koska sitä kautta uusia ideoita syntyy.” (H6)

Innovoinnissa pitää voida valita jotain, joka on käsittämätöntä, epäilyttävää, ravisteltavaa. Tulevaisuus ei koskaan näytä turvalliselta, valmiiksi tehdyltä. Se voi näyttää hullulta ja älyttömältä, ei välttämättä järkevältä investoinnilta. Uhkaavaan ei haluta heittäytyä. Meidän täytyy kuitenkin miettiä, millaisia tulevaisuuksia etsitään: hallittuja, ymmärrettäviä tulevaisuuksia vai sitä, miten radikaalisti tulevaisuus voi muuttaa toimintakenttäämme. (Kuokka 2013, 17.)

Moni haluaa olla Batman. Batman on aina "in control", tietää mikä on oikeaa ja väärää. Tulevaisuuden innovaattorit ovat enemmän "why so serious", eivät ota itseään niin vakavasti. He ovat kokeilevia, jatkuvasti muuttuvia jokerin kaltaisia hahmoja, jotka leikittelevät rajoilla eivätkä jää kiinni yhteen konseptiin, yhteen tapaan hahmottaa maailmaa tai palvelua. Batman tietää jo niin paljon. Jokeri on valmis testaamaan ideoita, joista ei voi tosiaan tulla mitään. (mt.)

Epävakaan taloustilanteen ja heikentyneen työllisyystilanteen takia vastavalmistuvilta yhteisöpedagogeilta odotetaan entistä enemmän innovaatioita, joiden avulla saadaan kysyntä ja tarjonta vastaamaan kansalaisten palvelusektorilla sekä synnytetään keino luoda uusia työpaikkoja. Yhteisöpedagogi ei tulevaisuudessa ainoastaan työllistä itseään, vaan voi luoda uusia keinoja tuottaa palveluita, joiden kysyntä kasvaa uusien innovaatioiden johdolla ja siten luo mahdollisuuden työllistää muita alan ammattilaisia. Yhteisöpedagogin on yrittäjänä ajateltava tämän päivän palveluiden sijaan sitä, millaisille palveluille on kysyntää huomenna.

Tutkimuskysymyksissä pohdimme, millaiset markkinat yhteisöpedagogilla on yrittäjänä? Minkälaisissa toimintaympäristöissä yhteisöpedagogi voi toimia yrittäjänä? Ketkä ovat yhteisöpedagogin potentiaalisia asiakkaita? Toimiiko yrittäjyys aitona mahdollisuutena työllistyä ajassa, jolloin epävakaata taloustilanne ohjaa työllisyyden kehitystä? Tässä talouden epävakaassa tilanteessa, jossa työpaikkoja on hankala löytää, on hyvät mahdollisuudet harkita yritystoiminnan käynnistämistä. Säästöpainneiden alla esimerkiksi kunnat joutuvat miettimään uusia ratkaisuja tuottaa palveluita entistä kustannustehokkaammin. Tässä yhteisöpedagogilla yrittäjänä on hyvä markkinarako. Ihmisten hyvinvoinnin lisääminen ja huonovointisuuden ennaltaehkäisy ovat myös yhteisöpedagogin osaamisalaa. Nuorisotakuun myötä kunnat tarjoavat yhä enemmän syrjäytymisen ehkäisyyn liittyviä palveluita, joita yhteisöpedagogi yrittäjänä voi olla tuottamassa. Myös yksityishenkilöt ovat entistä enemmän kiinnostuneita ostamaan hyvinvointipalveluita. Väestö ikääntyy ja ikäihmiset voivat yhä paremmin. Heiltä voi myös löytyä kiinnostusta ja varallisuutta ylläpitää omaa hyvinvointiaan.

Toisena näkökulmana tutkimuskysymyksissä pohdimme Humanistisen ammattikorkeakoulun tarjoamaa yrittäjyyskasvatusta. Saavatko yhteisöpedagogit opintojensa aikana riittävät valmiudet yritystoimintaan? Miten yrittäjyyskasvatusta kehitetään Humanistisessa ammattikorkeakoulussa? Humanistisen ammattikorkeakoulun opetussuunnitelma on muutama vuosi sitten uusittu. Vanhassa opetussuunnitelmassa oli yrittäjyyskasvatusta niukasti, mutta koulutus antaa muuten monipuoliset valmiudet toimia asiantuntijana yhteisöpedagogin toimialalla, sekä esimiehenä ja johtotehtävissä. Nämä ominaisuudet yhdistettynä jatkokoulutukseen yrittäjyyskurssilla luovat hyvän pohjan oman yrityksen perustamiselle. Uudessa opetussuunnitelmassa yrittäjyyspolku mahdollistaa yritystoimintaan tutustumisen ja oman yrityksen perustamisen jo opintojen aikana.

Miksi siis enää odotella, kun maailma on auki uusille innovaatioille! "If you don't build your dream, someone will hire you to build theirs" (Jarche 2012).

LÄHTEET

- Euroopan komissio 2012. Pienet yritykset luovat 85 % uusista työpaikoista. Viitattu 15.4.2015. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-20_fi.htm
- Euroopan unioni 2008. Euroopan parlamentin ja neuvoston suositus eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen perustamisesta elinikäisen oppimisen edistämiseksi.
- Euroopan unionin komission yrittäjyysbarometri 2012a. Yrittäjäksi ryhtymisen tärkeimmät perustelut Suomessa. Viitattu 10.2.2015. http://ek.fi/wp-content/uploads/14_Yrittajaksi_ryhtymisen_perustelut_Suomessa.pdf
- Euroopan unionin komission yrittäjyysbarometri 2012b. Jos ryhtyisin yrittäjäksi Suomessa tänään, mitä riskiä pelkäisin eniten? Viitattu 10.2.2015. http://ek.fi/wp-content/uploads/15_Yrittajaksi_ryhtymisen_riskit.pdf
- Heikkala, Juha 2002. Järjestön strategia : käsikirja elinvoimaiseen tulevaisuuden luomiseen. Tampere: Tampere University.
- Heilman-Rantala, Marja & Puttonen, Laura 2008. Ohjeita uuden yrityksen perustamiseen. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Ammattikorkeakoulun perustutkinnon opinäytetyö.
- Hongisto, Outi 2015. Yritykset kumppaneiksi palvelutuotantoon. Viitattu 15.3.2015. http://www.yrittajat.fi/File/5d8fb9a1-5d5f-4dce-af71-d85cdcd2f608/Hollola_valtuustoseminaari_281113.pdf
- Humanistinen ammattikorkeakoulu 2009. Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelman opetussuunnitelma 2009 – 2013.
- Humanistinen ammattikorkeakoulu 2013. Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelman opetussuunnitelma 2013 – 2018.
- Humanistinen ammattikorkeakoulu 2014. Valmennuspedagogiikka. Viitattu 26.4.2015. <https://wiki.humak.fi/display/OJOS/Valmennuspedagogiikka#>
- Jarche, Harold 2012. "If you don't build your dream, someone will hire you to build theirs". Viitattu 29.4.2015. <http://jarche.com/2012/11/if-you-dont-build-your-dream-someone-will-hire-you-to-build-theirs/>.
- Kakko, Sofia-Charlotta 2013. Yhdistykset palveluntuottajina. Teoksessa Vanhapiha, Elina & Tiilikainen, Taneli & Veikkolainen, Arsi & Tolvanen, Pirita & Kuokka, Nelli & Lidman, Jukka. Yhdistykset toteuttamassa itseään – ja palvelemissa yhteiskuntaa. Handbook. 1. painos. Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulun Pienyrityskeskus.
- Kuokka, Nelli 2013. Alf Rehn: Batman tietää – Jokeri kokeilee. Teoksessa Tolvanen, Pirita & Vanhapiha, Elina & Tiilikainen, Taneli & Veikkolainen, Arsi & Kuokka, Nelli & Kinnunen, Riitta. Yhdistykset palvelemissa yhteiskuntaa – ja toteuttamassa itseään. Casebook. 1. painos. Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulun Pienyrityskeskus.

Laitinen, Marja-Liisa & Ryttyläinen – Korhonen, Katri & Männikkö, Minna & Vuorimaa, Hanna-Elina 2013. Voi hyvin yrittäjä – hankkeen kuvaus. Teoksessa Ryttyläinen – Korhonen, Katri & Vuorimaa, Hanna-Elina (toim.). Voi hyvin yrittäjä. Mikkelin ammattikorkeakoulu.

Lastensuojelulaki (417/2007)

Lämsä, Tero & Pirinen, Kari 2012. Esitys opiskelijatiimin toimintamallin tulevaisuudesta uudessa Humakissa: Idea- ja innovaatiohautomo – opintopolku.

Männikkö, Minna & Hämäläinen, Paula 2013. Yrittäjän työhyvinvointitalon tila ja suunnitelmat. Teoksessa Ryttyläinen – Korhonen, Katri & Vuorimaa, Hanna-Elina (toim.). Voi hyvin yrittäjä. Mikkelin ammattikorkeakoulu.

Ojasalo, Katri & Moilanen, Teemu & Ritalahti, Jarmo 2009. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. 1. – 2. painos. Helsinki: WSOYpro Oy.

Opetushallitus 2015. Tutkintojen viitekehykset. Viitattu 18.4.2015.

http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/tutkintojen_tunnustaminen/tutkintojen_viitekehykset

Opetusministeriö 2009. Tutkintojen ja muun osaamisen kansallinen viitekehys. Viitattu 18.4.2015.

<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2009/liitteet/tr24.pdf?lang=fi>

Opetustoimen henkilöstön kelpoisuuksista annettu valtioneuvoston asetus (115/2004)

Parkkinen, Kauko 1999. Yrittämisestä ammatti? Helsinki: Edita.

Ruuskanen, Petri & Selander, Kirsikka & Anttila, Timo 2013. Palkkatyössä kolmannella sektorilla. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu.

Salmi, Laura 2004. Kysynnän ennustaminen. Viitattu 19.4.2015.

http://salserver.org.aalto.fi/vanhat_sivut/Opinnot/Mat-2.4108/pdf-files/esal04.pdf

Savon Sanomat 2014. Lastensuojelu: Monet alan yritykset tuplanneet liikevaihtonsa.

Viitattu 17.4.2015. <http://www.savonsanomat.fi/uutiset/talous/bisnes-keskittyy-isojen-kasiin/1752632>

Sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annettu laki (272/2005)

Suomen yrittäjät 2015. Kuntien palvelutuotanto. Yrittäjien ja kunnanjohtajien näkemyksiä. Viitattu 14.4.2015. http://www.yrittajat.fi/fi-FI/kuntien_palvelutuotanto/

Tilastokeskus 2001. Käännösyrittäjydessä. Viitattu 19.4.2015.

http://www.stat.fi/tup/tietoaika/tilaajat/ta_12_01_faktuaari.html

Tilastokeskus 2006. Palvelut työllisyyden moottorina. Viitattu 9.3.2015.

http://www.stat.fi/tup/tietotrendit/tt_06_06_palvelut.html

Tilastokeskus 2014. Elokuun työttömyysaste 7,4 prosenttia. Viitattu 19.4.2015.

http://www.tilastokeskus.fi/til/tyti/2014/08/tyti_2014_08_2014-09-23_tie_001.fi.html

Tilastokeskus 2014. Korkeasti koulutettujen työttömyys lisääntyi noin 30 prosenttia vuodesta 2012. Viitattu 19.4.2015.

http://www.stat.fi/til/tyokay/2013/03/tyokay_2013_03_2014-12-16_tie_001.fi.html

Ukko.fi 2015. Kenelle yrittäjyys sopii? Viitattu 10.2.2015. <http://www.ukko.fi/kenelle-yrittajyyys-sopii/>

Uusyrityskeskus 2014. Perustamisopas alkavalle yrittäjälle.

Väisänen, Mira & Määttä, Jukka 2014. Humakin uraseuranta 2014. Humanistisesta ammattikorkeakoulusta vuosina 2008 - 2014 valmistuneiden yhteisöpedagogien työllistyminen, koulutuskokemukset ja jatko-opintosuunnitelmat.

Väre, Anna 2015. Ryhtyisitkö yrittäjäksi? Kasvun tekijät (315 000) Helsingin Sanomien liitteenä, 10.

LIITE 1 Opintojen rakennekaavio opetussuunnitelman 2009 – 2013 mukaan

Ammatillinen kasvu ja työelämätaidot 10 op

Opinnäytetyö ja siihen liittyvät opinnot 30 op																	
Tutkiva ja kehittävä työote 5 op			Menetelmäopinnot 5 op			Opinnäytetyöpaja 5 op		Opinnäytetyö 15 op									
Vapaasti valittavat opinnot 20 op																	
Ammatilliset suuntautumisopinnot 40 op																	
Järjestö- ja vapaaehtoistoiminnan kehittäminen 40 op				Sosiaalisen vahvistamisen käytännöt ja niiden kehittäminen 40 op			Kansainvälisen ja monikulttuurisen toiminnan kehittäminen 40 op										
Yhteisöpedagogin ammatilliset opinnot 30 op																	
Erityiskasvatus järjestö- ja nuorisotyössä 30 op		Liikunta- ja terveyskasvatus järjestö- ja nuorisotyössä 30 op		Osallistaminen ja yhteistoiminta järjestö- ja nuorisotyössä 30 op		Seikkailukasvatus järjestö- ja nuorisotyössä 30 op		Yhteisöviestintä ja mediakasvatus järjestö- ja nuorisotyössä 30 op		Taide- ja kulttuurikasvatus järjestö- ja nuorisotyössä 30 op							
Yhteisöpedagogin yhteiset opinnot 70 op																	
Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön perusteet 10 op		Elämänkulku, kasvatust ja kulttuuri 10 op		Muutuva yhteiskunta ja kansalaisuus 5 op		Ohjaamisen perusteet 5 op		Sosiaalisen vahvistamisen ja osallisuus 5 op		Kulttuurien välisen vuorovaikutuksen perusteet 5 op		Viestinnän ja markkinoinnin perusteet 10 op		Järjestö- ja nuorisotyön toimijat ja talous 10 op		Kielitaito kansainvälisten suhteiden perustana 10 op	
HUMAKin yhteiset opinnot 10 op																	
Orientoituminen ammattikorkeakouluopintoihin 5 op						Orientoituminen ammattiin ja ammattialaan 5 op											

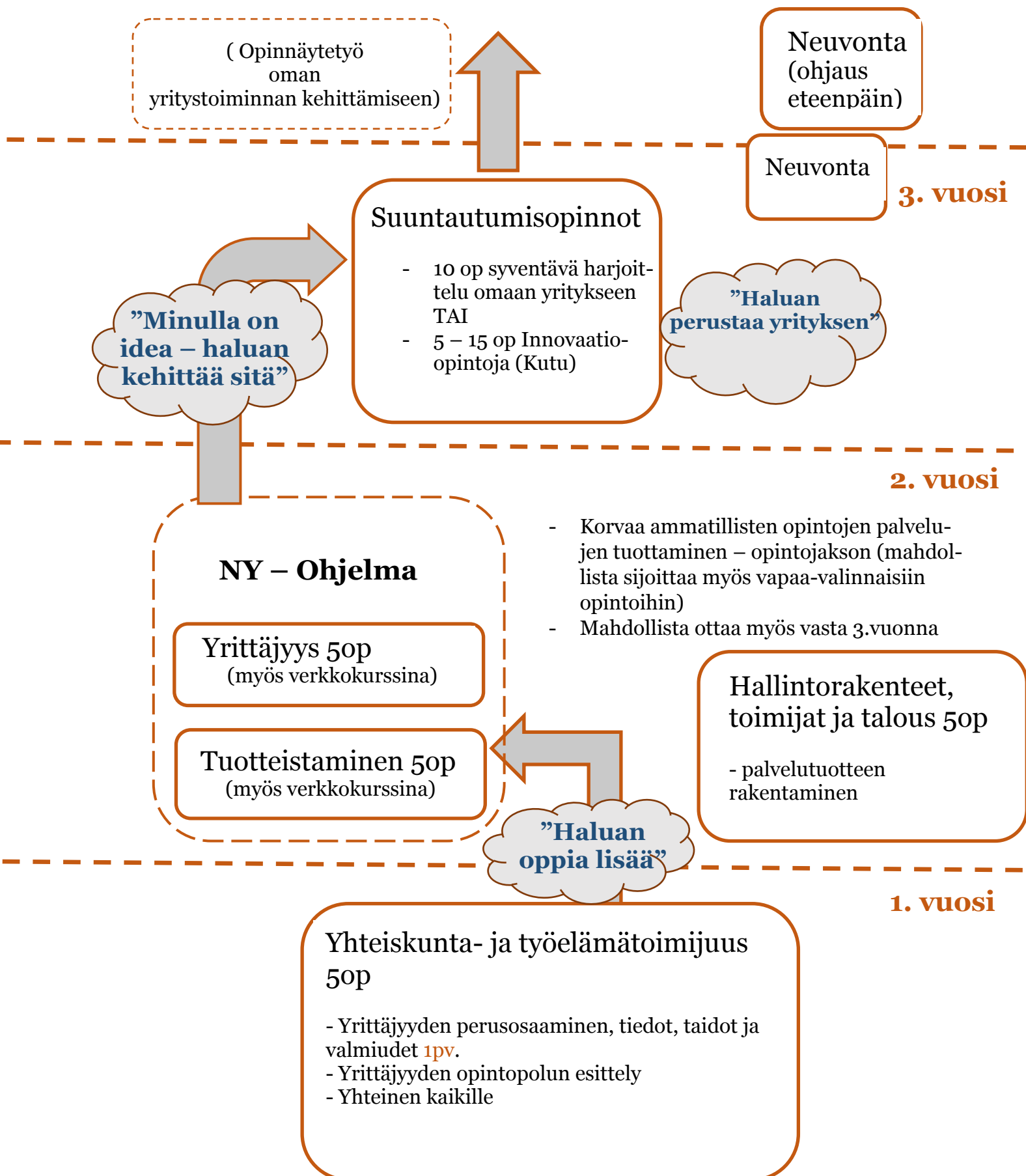
LIITE 2 Opintojen rakennekaavio opetussuunnitelman 2013 – 2018 mukaan

TYÖELÄMÄN KEHITTÄMISOPINNOT 30 OP		
Kehittämistyön menetelmät 1 (5 op)	Kehittämistyön menetelmät 2 (10 op)	Opinnäytetyö (15 op)
VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT 20 OP		
SUUNTAUTUMISOPINNOT 40 OP		
Ammatillinen toiminta ja kehittäminen nuorisotyön toimintaympäristöissä 20 op Nuoruus ja nuorisotutkimus 5 op Monialaisen ja moniammatillisen yhteistyön kehittäminen 5 op Nuorisotyön työmuodot 5 op Nuorisotyö muuttuvassa maailmassa 5 op 10 op syventävä harjoittelu	Ammatillinen toiminta ja kehittäminen järjestötyön toimintaympäristöissä 20 op Järjestötyö muutoksessa 5 op Jäsenlähtöisyys ja vapaaehtoistoiminta 5 op Vaikuttamistoiminta ja kumppanuuksien kehittäminen 5 op Kehittyvä järjestötyö 5 op 10 op syventävä harjoittelu	
Yhteinen orientaatio suuntautumisopintoihin: Johtaminen ja työyhteisötaidot 5 op (K) Talousosaaminen 5 op (K)		
AMMATILLISET OPINNOT		
valitaan työelämälähtöisesti suoritettavista moduuleista 30 op <i>Opiskelija valitsee ammatillisiin opintoihin ensisijaisesti oman alueyksikön tarjonnasta 30 op osa moduuliopinnoista on mahdollista sijoittaa myös vapaasti valittaviin opintoihin.</i>		
TAIDEKASVATUS 30 op Kokemuksellisen taide- ja kulttuurikasvatuksen perusteet 10 op Kokemuksellisen taide- ja kulttuurikasvatuksen prosessit 10 op Kokemuksellisen taide- ja kulttuurikasvatuksen menetelmät 10 op	VIESTINTÄTAIDOT 30 OP vuorovaikutus- ja dialogitaidot 10 op mediataidot 10 op kulttuurien välinen vuorovaikutus ja viestintä 10 op	
LIIKUNTAKASVATUS 30 op Liikuntakasvatuksen perusteet 10 op Liikuntakasvatuksen menetelmät 10 op Liikuntatapahtumien tuottaminen järjestö- ja nuorisotyössä 10 op	ORGANISOINTI, TUOTTAMINEN JA KEHITTÄMINEN 30 op toiminnan suunnittelu, toteuttaminen ja arviointi 10 op palvelujen tuottaminen 10 op yhteisöllinen kehittäminen 10 op	
SEIKKAILUKASVATUS 30 op Seikkailukasvatuksen perusteet 10 op Seikkailukasvatuksen menetelmät 10 op Seikkailukasvatus järjestö- ja nuorisotyössä 10 op	INTERNATIONAL SEMESTER 30 OP ulkomailla suoritettavat opinnot	
KASVUN JA KEHITYKSEN TUKEMINEN 30 OP ehkäisevä työ 10 op ohjaus ja neuvonta 10 op erityiskasvatus 10 op		
yhteinen orientaatio ammatillisiin opintoihin 10 op Osallistumisen edistäminen ja aktivointi 5 op Kasvatukselliset ja toiminnalliset menetelmät 5 op		
YHTEISET OPINNOT 65 OP		
PEDAGOGISEN TOIMINNAN PERUSTEET 25 OP elämänkulku, kasvu ja kehitys 5 op ohjaaminen 5 op osallistava pedagogiikka 5 op sosiaalinen vahvistaminen 5 op moninaisuuden kohtaaminen 5 op	TOIMINNAN RAKENTEET JA ORGANISOINTI NUORISO- JA JÄRJESTÖTYÖSSÄ 25 OP nuorisopolitiikka ja nuorisotyön perusteet 5 op kansalaistoiminnan ja järjestötyön perusteet 5 op hallintorakenteet, toimijat ja talous 5 op yhteisöviestintä ja markkinointi 5 op projektitoiminta 5 op	KIELIOPINNOT 10 OP ruotsi 5 op (3+2) englanti 5 op (3+2)
Yhteisöpedagogin ammatillisen toiminnan perusteet 5 op		
YHTEISET MONIALAISET OPINNOT 15 op		
Ammatillaiseksi kehittyminen ja ammatillisen kasvun prosessi 5 op Yhteiskunnallinen toimijuus ja työelämätaidot 5 op Suomen kieli ja viestintä 5 op		

LIITE 3 Yrittäjyyden opintopolku – kaavio uudessa opetussuunnitelmassa

YRITTÄJYYDEN OPINTOPOLKU HUMAKISSA

Yhteisöpedagogiopiskelijat

LIITE 4 Saatekirje ja haastattelukysymykset

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

5.3.2015

Hei,

opiskelemme Humanistisessa ammattikorkeakoulussa yhteisöpedagogeiksi ja teemme opinnäytetyötä yhteisöpedagogien yrittäjyydennäkymistä tulevaisuudessa. Haastavat ajat työmarkkinoilla ja kiinnostus omasta yrityksestä motivoi meidät tekemään yrittäjyyteen liittyvää päättötyötä.

Teemme kvalitatiivisia sähköpostihaastatteluja valikoidulle ryhmälle, jolla koemme olevan näkemyksiä ja kokemuksia opinnäytetyömme tueksi. Haastattemme koulun lehtoreita, jotka ovat tekemisissä yrittäjyyskasvatuksen kanssa sekä koulusta valmistuneita yhteisöpedagogeja, jotka ovat ryhtyneet yrittäjiksi. Lisäksi tuomme haastattelujen kautta yritys-elämän näkemyksen esiin.

Toivomme, että perehdytte seuraavalla sivulla oleviin kysymyksiin huolella, sillä otanta on hyvin suppea ja vastauksillanne on suuri merkitys opinnäytetyöllemme. Pyydämme ystävällisesti lähettämään vastaukset 20.3.2015 mennessä osoitteeseen pauliinvirtanen@hotmail.com.

Ystävällisin terveisin,

Pauliina Virtanen ja Tipsu Bazouleva

KYSYMYKSET:

- Mitkä ovat mielestäsi yhteisöpedagogin työllisyyden näkymät nyt? Entä tulevaisuudessa?
- Mitä mahdollisuuksia yrittäjyydellä on tulevaisuudessa yhteisöpedagogien toimialalla*?
- Missä työympäristöissä näkisit yhteisöpedagogin yrittäjänä?
- Mitä innovatiivisia ideoita yrittäjyyteen voisi löytyä?
- Mitä haasteita alalla on yrittäjäksi ryhtymistä ajatellen?
- Mistä syystä tällä alalla halutaan ryhtyä yrittäjäksi?
- (Humakista yhteisöpedagogiksi valmistuneet) Miten yhteisöpedagogin koulutus on valmistanut sinua yrittäjyyteen?
- (Humakin lehtorit) Miten opiskelijat ovat kokeneet yrittäjyyskasvatuksen tukeneen heidän opintojaan?
- (Humakin lehtorit) Mihin tarpeeseen Nuori yrittäjyys -polku uudessa ope-tussuunnitelmassa on luotu ja mitä se sisältää?
- (Humakin lehtorit) Miten yrittäjiksi aikovia valmennetaan?
- (Humakin lehtorit) Miten asiaa edistetään eri alueyksiköissä?

VÄITTÄMIÄ: Asteikolla 1-5 (1= täysin eri mieltä, 5=täysin samaa mieltä), mitä mieltä olet seuraavista väittämistä? Perustele tarkemmin.

- Alalla on tunkua osaavista tekijöistä. Kysyntä ja tarjonta eivät kohtaa.
- Kolmas sektori ja kunnat ostavat mielellään palveluita yksityiseltä palveluntarjoajalta.
- On OK tavoitella voittoa yhteisöpedagogien toimialalla.
- Yhteisöpedagogi voi toimia yrittäjänä siinä missä muutkin alan ammattilaiset.
- Yrittäjyys kannattaa yhteisöpedagogien toimialalla.

*Yhteisöpedagogit sijoittuvat kuntien, kansalaisjärjestöjen, laitosten ja yritysten palvelukseen. Työtehtävät voivat liittyä eri-ikäisten ihmisten tai toiminnan ohjaamiseen. Tehtävät voivat olla kehittämistä tai johtamista kansalaisjärjestöissä, sosiaalista vahvistamista nuorisotyössä, kulttuurista nuorisotyötä tai moniammatillista lasten ja nuorten parissa tehtävän työn koordinoitua kunnissa, kouluissa, järjestöissä tai laitoksissa. Koulutuksesta valmistuneilla on mahdollisuus sijoittua kansainvälisiin, valtakunnallisiin tai paikallisiin projekteihin, joissa on mukana monia toimijoita ja joilla edistetään eri-ikäisten ihmisten kiinnittymistä yhteisöön ja yhteiskuntaan.